

Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde

En analyse af kommunerne i Region Sjælland, 2014-2018

Kasper Lemvigh, Jonatan Kjældgaard Kristensen og Mathias Ruge

*Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede
voksenområde – En analyse af kommunerne i Region Sjælland,
2014-2018*

© VIVE og forfatterne, 2019

e-ISBN: 978-87-7119-692-4

Projekt: 301371

VIVE – Viden til Velfærd

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11, 1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Forord

I perioden 2016-2018 har VIVE i tre omgange udarbejdet en række benchmarkinganalyser, som sammenlignede udviklingen på det specialiserede socialområde blandt Regions Sjællands 17 kommuner (RS17). På denne baggrund har Styregruppen for Rameaftale Sjælland bedt VIVE om at foretage en opdatering af analyserne som grundlag for fælles styringsinformation på området.

Kommunerne har blandt andet behov for opdateret viden om, hvilke kommuner inden for Region Sjælland der har relativt høje eller lave brugerandele og enhedsudgifter, og hvordan det samlede udgiftsniveau for kommunerne i Region Sjælland ligger i forhold til niveauet i andre regioner.

Denne rapport udgør én af to rapporter, som præsenterer de opdaterede benchmarkinganalyser. Det drejer sig om følgende to rapporter:

- Kloppenborg, H.S. & S.T. Jakobsen (2019): *Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede børn og unge-område. En analyse af kommunerne i Region Sjælland, 2014-2018*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Lemvigh, K., J.K. Kristensen & M. Ruge (2019): *Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde. En analyse af kommunerne i Region Sjælland, 2014-2018*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

VIVE vil gerne takke de 17 kommuner i Region Sjælland for deres indsats med at opgøre og validere aktivitets- og udgiftsdata i forbindelse med projektets dataindsamling.

Mads Leth Jakobsen

Forsknings- og analysechef for VIVE Styring og Ledelse
2019

Indhold

Sammenfatning	5
1 Baggrund og formål	7
2 Udgifter pr. 18-64-årig indbygger	9
2.1 Fremgangsmåde	9
2.2 Regional benchmarking: Region Sjælland sammenlignet med andre regioner	10
2.3 Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland	15
3 Brugerandele i befolkningen	23
3.1 Fremgangsmåde	23
3.2 Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland	24
4 Enhedsudgifter – udgifter pr. bruger	32
4.1 Fremgangsmåde	32
4.2 Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland	33
Bilag 1 Tabelbilag	43

Sammenfatning

Styregruppen for Rammeaftale Sjælland (RS17) har på baggrund af VIVEs benchmarkinganalyser på det specialiserede socialområde besluttet at foretage en opdatering af analyserne som baggrund for fælles styringsinformation på området.

Analyserne i denne rapport giver viden om RS17-kommunernes udgiftsniveau, brugerandele og enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde fordelt på forskellige typer af sociale ydelser og tilbud. Rapporten opgør og sammenligner kommunernes udgifter pr. 18-64-årig indbygger i perioden 2014-2018. Desuden afdækkes og sammenlignes de enkelte kommuners brugerandele, dvs. antallet af brugere af sociale ydelser og tilbud pr. 18-64-årig indbygger, og enhedsudgifter, dvs. den gennemsnitlige udgiftstyngde pr. bruger.

Analyseresultater – hovedkonklusioner

Overordnet set viser resultaterne, at RS17-kommunernes udgiftsniveau på det specialiserede voksenområde pr. 18-64-årig indbygger er steget fra 2014 til 2018. I samme periode er andelen af botilbudsmottagere faldet en anelse i kommunerne i Region Sjælland, mens enhedsudgifterne til botilbud er steget.

Udgifter pr. 18-64-årig

Den regionale benchmarking viser, at udgiftsniveauet på det specialiserede voksenområde blandt kommunerne i Region Sjælland set under ét ligger over gennemsnittet for hele landet. Samlet set bruger kommunerne i Region Sjælland 8.307 kr. pr. 18-64-årig indbygger på området i 2018. Landsgennemsnittet er 7.735 kr. pr. 18-64-årig. Ser man på de forskellige ydelses-/tilbudstyper, bruger kommunerne i Region Sjælland flere penge på botilbud efter servicelovens § 107 og § 85-støtte i eget hjem end gennemsnittet for hele landet og færre penge på § 108-botilbud og botilbudslignende tilbud. Udgifterne for øvrige typer af ydelser og tilbud ligger omkring landsgennemsnittet.

Fra 2014 til 2018 er de samlede udgifter til det specialiserede voksenområde steget med 10 % i kommunerne i Region Sjælland. Det er en udgiftsstigning, der er lidt større end på landsplan (6 %) og i øvrigt den højeste blandt de fem regioner. Til sammenligning er udgifterne i Region Hovedstaden steget med 2 %. I Region Sjælland har der været faldende udgifter til længerevarende botilbud og dagtilbud, men stigende udgifter til øvrige ydelses-/tilbudstyper, især socialpædagogisk støtte.

Den kommunale benchmarking viser, at der er forskel på RS17-kommunernes udgifter til voksenområdet i 2018 både samlet set og fordelt på ydelses-/tilbudstyper. De samlede udgifter i 2018 varierer mellem RS17-kommunerne fra ca. 6.700 kr. til ca. 14.700 kr. pr. 18-64-årig indbygger. Kommunen med de højeste samlede udgifter pr. 18-64-årig indbygger har således mere end dobbelt så høje udgifter som kommunen med de laveste. Ser man på de forskellige typer af ydelser og tilbud, varierer udgifterne til § 107- og 108-botilbud samt botilbudslignende tilbud og § 85-støtte i eget hjem forholdsvis meget mellem kommunerne, om end forskellene i høj grad udlignes, når man ser på de samlede udgifter til botilbudsområdet set under ét og § 85-støtte i eget hjem.

Alle RS17-kommunerne har haft stigende udgifter i perioden. Udgiftsstigningerne ligger i intervallet 4-24 %.

Brugerandele – brugere pr. 18-64-årig

På det specialiserede voksenområde i Region Sjælland er der lidt færre borgere i 2018, der bor i et botilbud eller modtager hjælp og støtte i eget hjem, end der var i 2014, set i forhold til

det samlede antal 18-64-årige indbyggere. Således har der været et fald på 3 % i det samlede antal borgere i botilbud og botilbudslignende tilbud i perioden 2014-2018 opgjort pr. 10.000 18-64-årige (brugerandele). Brugerandelene på de øvrige ydelses-/tilbudstyper er til gengæld steget i samme periode.

Den kommunale benchmarking viser, at der er forskel på RS17-kommunernes brugerandele på det specialiserede voksenområde i 2018. Kommunen med flest modtagere af botilbud og støtte pr. 10.000 18-64-årige indbyggere har dobbelt så mange modtagere som kommunen med færrest. Samlet set har en gennemsnitlig RS17-kommune i 2018 79 borgere i botilbud eller botilbudslignende tilbud pr. 10.000 18-64-årige indbyggere. Det tal svinger fra 46 til 105 botilbudsmottagere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere i de enkelte kommuner. Størst er variationen i brugerandele for handicaphjælperordninger efter servicelovens § 96 samt forsorgshjem og herberger efter servicelovens § 110.

Der er ligeledes forskelle i udviklingen i brugerandelene fra 2014 til 2018 mellem kommunerne i Region Sjælland. Syv kommuner har haft faldende brugerandele i botilbud og støtte i perioden, mens otte har haft stigende brugerandele. I en af kommunerne er situationen status quo. For en enkelt kommune har det ikke været muligt at opgøre udvikling i brugerandelen. Der har i de enkelte kommuner været et fald i den samlede brugerandel i botilbud på op til 27 % og stigninger på op til 28 %.

Enhedsudgifter – udgifter pr. bruger

I kommunerne i Region Sjælland er enhedsudgifterne generelt steget fra 2014 til 2018 på det specialiserede voksenområde. Den enkelte borger i botilbud er således gennemsnitligt dyrere i 2018 end i 2014.

Den kommunale benchmarking viser, at der er forskel på RS17-kommunernes enhedsudgifter på voksenområdet i 2018. Gennemsnitligt koster en borger i Region Sjælland, der bor i botilbud eller botilbudslignende tilbud, ca. 650.000 kr. i 2018. Enhedsudgiften svinger med knap en faktor 1,5 mellem RS17-kommunerne – fra ca. ½ mio. kr. pr. botilbudsmottager i den billigste kommune til knap 770.000 kr. pr. botilbudsmottager i den dyreste kommune.

Ser man på de forskellige botilbudstyper, varierer enhedsudgiften mellem kommunerne i Region Sjælland med en faktor 2.

En gennemsnitlig botilbudsmottager i RS17-kommunerne er 12 % dyrere i 2018 end i 2014. Den samlede udvikling i enhedsudgifterne dækker over forskelle mellem kommunerne i Region Sjælland. 15 af de 17 kommuner har haft stigende enhedsudgifter til botilbud i perioden, mens 2 har haft faldende. Der har i de enkelte kommuner været stigninger i de samlede enhedsudgifter i botilbud på op til 49 % og fald på op til 17 %.

Flere brugere og lavere enhedsudgifter følges ad

Som tilfældet var i de tidligere benchmarkinganalyser, er der en sammenhæng mellem stigende brugerandele og faldende enhedsudgifter i den undersøgte periode 2014-2018. Jo flere af en kommunes borgere, der bor i botilbud, des billigere er den enkelte botilbudsmottager. En mulig forklaring kan være, at højere brugerandele er udtryk for en lettere visitation/et højere serviceniveau, hvorved borgere med et lavere støttebehov (og dermed lavere udgiftsbehov) er botilbudsmottagere, hvilket reducerer enhedsudgiften. En anden mulig forklaring kan være stordriftsfordele.

1 Baggrund og formål

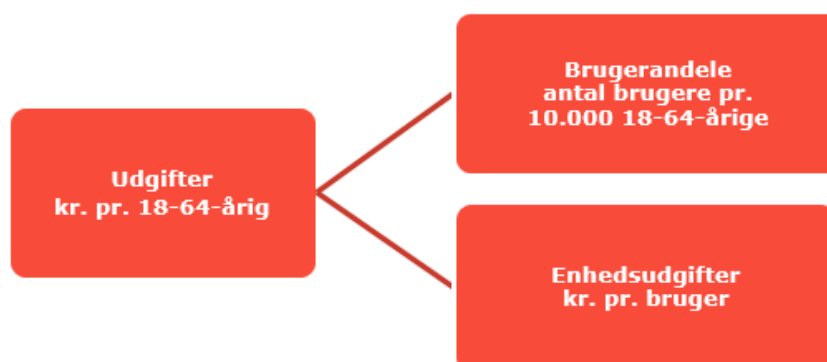
VIVE har i årene 2016-2018 gennemført benchmarkinganalyser på det specialiserede socialområde for de 17 kommuner i Region Sjælland (RS17). RS17 har besluttet at foretage en opdatering af datagrundlaget som baggrund for fælles styringsinformation på området.

Kommunerne har bl.a. behov for opdateret viden om, hvilke kommuner i Region Sjælland der har relativt høje eller lave brugerandele og enhedsudgifter, og hvordan niveauet for kommunerne i Region Sjælland set under ét ligger i forhold til niveauet i andre regioner på disse parametre.

Denne rapport giver viden om RS17-kommunernes udgifter, brugerandele og enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde for forskellige typer af ydelser og tilbud. Rapporten opgør og sammenligner først kommunernes udgifter pr. 18-64-årig indbygger. Derefter "dekomponeres" udgifterne ved at afdække og sammenligne antal brugere pr. 18-64-årig (brugerandelen) og brugernes gennemsnitlige udgiftstyngde (enhedsudgiften) i de enkelte kommuner.

Rapportens forskellige analyser og deres indbyrdes relationer er skitseret i figur 1.1.

Figur 1.1 Fokus for rapportens forskellige analyser

De spørgsmål, som undersøges i denne rapport, er:

- Er udgifterne til det specialiserede voksenområde pr. 18-64-årig indbygger i kommunerne i Region Sjælland relativt høje eller lave i 2018 sammenlignet med andre regioner? Hvordan er udgifterne fordelt på forskellige ydelser og tilbud?
- Hvordan har udgifterne pr. 18-64-årig indbygger udviklet sig over tid? Er der sket ændringer i udgifternes fordeling på forskellige ydelser og tilbud?
- Hvor store brugerandele har kommunerne i Region Sjælland i det hele taget og i forhold til hinanden? Hvordan er brugerne fordelt på forskellige udvalgte ydelser og tilbud?
- Hvordan har brugerandelene udviklet sig over tid? Er der sket forskydninger fra nogle ydelser og tilbud til andre?
- Hvor høje enhedsudgifter har kommunerne i Region Sjælland i det hele taget og i forhold til hinanden? Hvordan ser enhedsudgifterne ud på forskellige udvalgte ydelser og tilbud?

- Hvordan har enhedsudgifterne udviklet sig over tid? Er nogle ydelser og tilbud faldet eller steget mere i pris end andre?

I rapportens analyser ser vi kommunerne i et *myndighedsperspektiv*, hvilket betyder, at vi fokuserer på udgifter, enhedsudgifter og brugerandele for borgere, som kommunen har betalingsansvar for.

Generelt skal det bemærkes, at opgørelserne ikke er bedre end de udgiftskonteringer og indberetninger af brugertal, som ligger til grund for dem. Desuden understøtter den autoriserede kontoplan ikke en opdeling af alle relevante udgiftsgrupper i alle år. VIVE har kun i et vist omfang haft mulighed for at tage højde for dette, hvorfor der er taget forbehold herfor i rapporten.

Det er desuden vigtigt at holde sig for øje, at formålet med denne benchmarkinganalyse er at opgøre *forskelle* mellem kommunerne. Nøgletallene kan anvendes til at give overblik og bevidstgøre om egne muligheder og prioriteringer, ligesom de kan bruges til at undres, formulere spørgsmål og igangsætte nærmere undersøgelser. Analysen undersøger imidlertid ikke *årsagerne* til forskellene mellem kommunerne. Derfor kan analysen heller ikke bruges til at sige noget om, hvorvidt omkostningsniveauet eller antallet af brugere er mere optimalt i nogle kommuner end i andre. Det skal således understreges, at de mellemkommunale sammenligninger ikke bør anvendes automatisk til at tilpasse kommunens omkostningsniveau til det til enhver tid gældende gennemsnit.

Endelig er det vigtigt at gøre opmærksom på, at der fra og med budget 2018 er foretaget en revidering af kontoplanen for voksne med særlige behov. Det betyder, at der kan være usikkerheder forbundet med regnskabsoplysninger for 2018.

Læsevejledning

Rapportens analyser er opdelt i tre kapitler:

- Kapitel 2 ser på udgifterne til området for botilbud og støtte til voksne med handicap og voksne sindslidende opgjort pr. 18-64-årig indbygger og fordelt på forskellige ydelser og tilbud. Udgifterne opgøres i 2014-2018 og sammenlignes mellem kommunerne i Region Sjælland samt mellem Region Sjælland og de øvrige regioner.
- Kapitel 3 ser på brugerandele opgjort som antal brugere pr. 18-64-årig 10.000 indbyggere og fordelt på forskellige udvalgte ydelser og tilbud. Brugerandelene opgøres i 2014 og 2018 og sammenlignes mellem kommunerne i Region Sjælland.
- Kapitel 4 ser på enhedsudgifter opgjort som udgifterne pr. bruger for forskellige udvalgte ydelser og tilbud. Enhedsudgifterne opgøres i 2014 og 2018 og sammenlignes mellem kommunerne i Region Sjælland.

Hvert kapitel indeholder en kort beskrivelse af fremgangsmåden i analyserne.

2 Udgifter pr. 18-64-årig indbygger

2.1 Fremgangsmåde

Undersøgelsen opgør udgifterne til det specialiserede voksenområde pr. 18-64-årig indbygger på syv delområder. Undersøgelsen bygger på de regnskabsoplysninger, kommunerne har indberettet til Danmarks Statistik. Vi opgør driftsudgifterne til de syv delområder efter de funktioner i den kommunale kontoplan, der fremgår af tabel 2.1. Idet der er foretaget en revidering af kontoplanen for voksne med særlige behov, gældende fra og med budget 2018, indeholder tabel 2.1 henvisninger til både den gamle og nye kontoplan.

I rapportens analyser har vi fokus på de enkelte kommuners samlede udgiftsniveau på området uden skelen til, om udgifterne afholdes af kommunerne eller staten. Derfor opgøres udgifterne – som det også var tilfældet i VIVEs tidligere benchmarkinganalyser for RS17 – ekskl. statsrefusion.

Tabel 2.1 Delområder i opgørelsen af udgifter pr. 18-64-årig indbygger

Delområde	Serviceoven	Ydelse/tilbud	Gammel kontoplan	Ny kontoplan
1	§ 107	Midlertidige botilbud	5.38.52	5.38.52
2	§ 108	Længerevarende botilbud	5.38.50	5.38.50
3	§ 85	Socialpædagogisk støtte	5.32.33 grp. 004, 200 og 999	5.38.39 grp. 003-005 samt andel af grp. 200 og 999 5.38.51
4	§§ 95-96	Intensiv hjælp og pleje i eget hjem	5.32.32 grp. 002-003	5.38.39 grp. 001 og 002 samt andel af grp. 200 og 999
5	§ 110	Forsorgshjem og herberger	5.38.42 grp. 001 samt andel af grp. 092 og 999	5.38.42 grp. 001 samt andel af grp. 092 og 999
6	§§ 103-104	Dagtilbud	5.38.58 5.38.59	5.38.58 5.38.59
7	§§ 82 a-c	Tidlig forebyggende indsats	-	5.38.39 grp. 011-013 samt andel af grp. 200 og 999

Note: Udgifterne opgøres ekskl. statsrefusion.

Delområde 1 og 2 indeholder de kommunale nettodriftsudgifter til midlertidige eller længerevarende ophold i botilbud efter servicelovens § 107 og § 108. Udgifter til kommunens egne borgers ophold i kommunale, regionale og private botilbud er indeholdt i afgrænsningen.

Delområde 3 indeholder kommunernes udgifter til socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85. Det er væsentligt at bemærke, at disse udgifter – for årene 2014-2017 – er en blanding af udgifter til støtte i borgeres (private) hjem og udgifter til støtte i botilbudslignende tilbud oprettet efter almenboliglovens § 105 mv.¹ En del botilbud efter servicelovens §§ 107-108 er de seneste år omlagt til boliger efter almenboliglovens § 105 mv. med tilknyttet § 85-støtte. Imidlertid er det VIVEs indtryk, at omlægningerne ikke har haft væsentlig betydning for indholdet af ydelsen. Det betyder, at den del af den bogførte § 85-støtte, der udføres i botilbudslignende tilbud, er sammenlignelig med udgifterne under delområde 1 og 2. For at få et rimeligt billede af de samlede udgifter til at drive botilbud og botilbudslignende tilbud må man derfor betragte

¹ Det skyldes, at lønudgifterne til støttetimer i botilbudslignende tilbud oprettet efter almenboliglovens § 105 mv. formelt set er "støtte i eget hjem" og derfor bør konteres som § 85-støtte.

delområde 1, 2 og 3 sammen. Dog vil det samlede tal indeholde udgifter til § 85-støtte i borgeres eget (private) hjem, hvilket giver en vis usikkerhed. Ledelse og administration (gruppering 200) og de uautoriserede grupperinger (gruppering 999) på funktion 5.32.33 er medtaget i delområde 3, da det skønnes, at udgifter til ledelse og administration samt udgifter konteret på uautoriserede grupperinger på funktion 5.32.33 i al overvejende grad kan henføres til institutioner under handicapområdet. Fra og med budget 2018 skal udgifter til henholdsvis støtte i borgeres (private) hjem og udgifter til støtte i botilbudslignende tilbud konteres på separate konti.

Delområde 4 indeholder kommunernes udgifter til intensiv praktisk hjælp og personlig pleje i eget hjem, herunder handicaphjælperordninger efter servicelovens § 96 og tilskud til ansættelse af hjælpere efter servicelovens § 95.²

Delområde 5 indeholder kommunernes udgifter til forsorgshjem og herberger efter servicelovens § 110.

Delområde 6 vedrører dagtilbud til voksne efter servicelovens §§ 103 og 104. Det drejer sig om beskyttet beskæftigelse samt aktivitets- og samværstilbud.

Endelig vedrører delområde 7 kommunens forebyggende indsats for personer efter servicelovens §§ 82 a-c. Det drejer sig om tilbud om henholdsvis gruppebaseret og individuel tidsbegrænset hjælp og støtte samt sociale akuttilbud.

For en række delområder medtages udgifter konteret på ikke-delområde-specifikke grupperinger, dvs. udgifter på grupperinger, som kan vedrøre andre områder end det pågældende delområde. For delområde 5 (forsorgshjem og herberger) drejer det sig eksempelvis om gruppe-ring 092 (beboeres betaling) og gruppering 999 (uautoriserede grupperinger). VIVE har valgt den fremgangsmåde, at delområde 5 tildeles en andel af udgifterne på gruppering 092 og 999, som svarer til den andel, udgifterne til 5.38.42, gruppering 001 udgør af de samlede udgifter på funktion 5.38.42. Det samme beregningsprincip gør sig gældende for øvrige delområder, hvor der medtages udgifter konteret på ikke-delområde-specifikke grupperinger.

I afsnit 2.2 sammenligner vi udgifterne i kommunerne i Region Sjælland set under ét med kommunerne i de øvrige regioner. I afsnit 2.3 sammenligner vi udgifterne i de 17 kommuner inden for Region Sjælland. I hvert afsnit ser vi først på udgifterne pr. 18-64-årig i 2018 og dernæst på udviklingen i udgifterne i perioden 2014-2018.

2.2 Regional benchmarking: Region Sjælland sammenlignet med andre regioner

I dette afsnit belyses følgende spørgsmål:

- Hvor høje udgifter pr. 18-64-årig indbygger har kommunerne i Region Sjælland generelt i forhold til øvrige regioner i 2018?

² Udgifter til praktisk hjælp og pleje efter servicelovens § 83, der ydes til voksne med handicap og voksne sindslidende i eget hjem eller pleje- og ældreboliger, er ikke indeholdt i vores udgiftsafgrænsning. De skal konteres på funktion 5.32.32 – for årene 2014-2017 – og på funktion 5.38.38 for 2018. For årene 2014-2017 er det ikke muligt at adskille disse udgifter fra udgifterne til hjemmehjælp til ældre borgere. Da sidstnævnte udgør den største andel af disse udgifter, har vi vurderet, at fejlen samlet set vil være langt større ved at medtage dem end ved ikke at gøre det. Det giver dog en vis tendens til at undervurdere de samlede udgifter til voksne med handicap og voksne sindslidende. § 83-udgifter på funktion 5.38.38 er heller ikke medregnet udgifterne i 2018.

- Hvordan er udgifterne sammensat på ydelses- og tilbudstyper i Region Sjælland i forhold til andre regioner, herunder: Hvor ligger udgiftstyngden?
- Hvordan har udgifterne ændret sig over tid? Har udgiftsudviklingen i kommunerne i Region Sjælland været anderledes end i de øvrige regioner? Og er der i den sammenhæng forskel på ydelses- og tilbudstyper?

2.2.1 Udgifter 2018

Udgifter pr. 18-64-årig

Tabel 2.2 viser kommunernes udgifter til voksne med handicap og voksne sindslidende pr. 18-64-årig indbygger fordelt på otte delområder i de fem regioner i 2018. Der gøres opmærksom på, at det som følge af kontoplansændringer, jf. afsnit 2.1, er muligt at beregne udgiftsniveauet for henholdsvis botilbudslignende tilbud og § 85-støtte i borgerens eget (private) hjem (delområde 3) i 2018 ud fra Danmarks Statistiks regnskabsoplysninger.

Tabel 2.2 Kommunernes udgifter til voksne med handicap og voksne sindslidende fordelt på region, 2018 (kr. pr. 18-64-årig, vægtede gennemsnit)

Region	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længere- varende botilbud	Botil- budslig- nende tilbud	§ 85- støtte i eget hjem	§§ 95-96 Person- lige hjæl- pere	§§ 103- 104 Dagtil- bud	§ 110 For- sorgs- hjem og herber- ger	§§ 82 a- c Tidlig forebyg- gende indsats	I alt
Region Sjælland	1.863	1.563	1.747	1.204	573	1.092	251	14	8.307
Region Hoved- staden	1.322	2.509	1.069	540	555	1.104	209	4	7.312
Region Syddan- mark	1.223	1.358	2.359	698	620	1.070	216	40	7.583
Region Midtjyl- land	1.083	1.112	2.586	859	682	939	306	12	7.578
Region Nordjyl- land	1.522	867	3.446	1.039	729	1.115	255	32	9.005
Hele landet	1.342	1.660	2.011	787	617	1.059	243	18	7.735

Note: Udgiftsniveauet for Region Sjælland, både i alt og for flere af delområderne, er forskelligt fra udgiftsniveauet i henhold til tal fra Danmarks Statistik, da VIVE for flere af RS17-kommunerne har foretaget justeringer af udgifter. Justeringerne er foretaget på baggrund af oplysninger fra de pågældende kommuner.

Det fremgår af tabellen, at der opgjort i kr. pr. 18-64-årig er en vis variation i udgifterne til voksne med handicap og voksne sindslidende i 2018 på tværs af de fem regioner. Kommunerne i Region Sjælland bruger i alt 8.307 kr. pr. 18-64-årig indbygger på området i 2018. Udgiftsniveauet i kommunerne i Region Sjælland er dermed det næsthøjeste i 2018 set i forhold til de kommunale udgiftsniveauer i de øvrige regioner. Udgiftsniveauet i kommunerne i Region Sjælland er også højere end landsgennemsnittet i 2018.

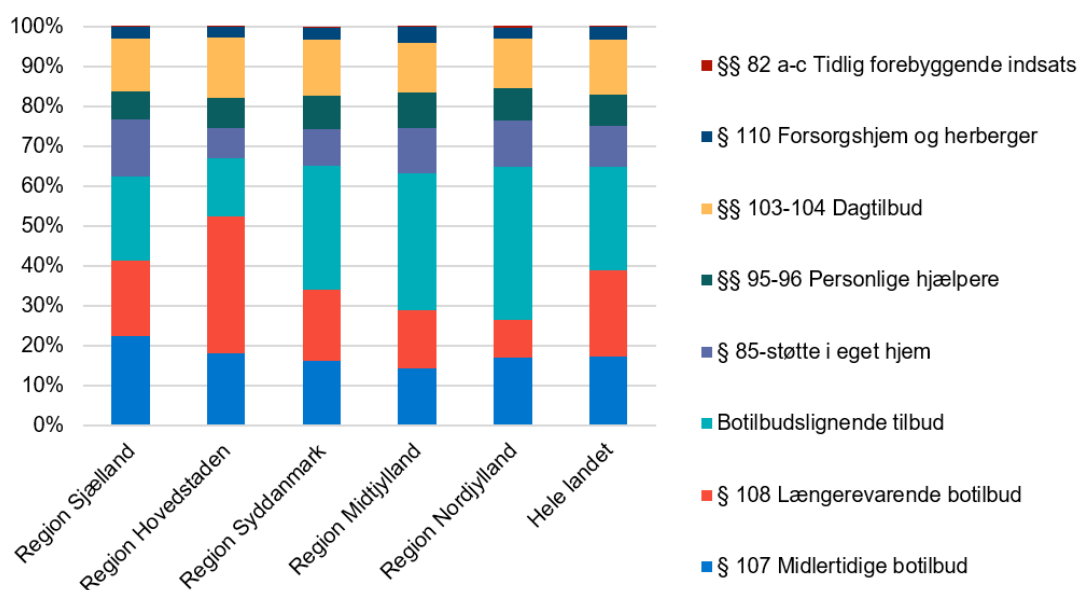
Tabel 2.2 viser også, hvor mange penge kommunerne i de forskellige regioner bruger pr. 18-64-årig indbygger på forskellige typer af ydelser og tilbud. Det fremgår, at kommunerne i Region Sjælland har højere udgifter pr. 18-64-årig end landsgennemsnittet til midlertidige botilbud efter servicelovens § 107 og § 85-støtte i eget (privat) hjem, mens udgifterne til længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 og botilbudslignende tilbud er lavere i Region Sjælland

end det landsgennemsnitlige niveau. Udgiftsniveauet for øvrige typer af ydelser og tilbud ligger omkring landsgennemsnittet.

Udgifternes fordeling på ydelses-/tilbudstyper

Figur 2.1 viser fordelingen af de samlede udgifter på de otte delområder blandt kommunerne i de fem regioner og hele landet.³ Det giver et billede af forskellene mellem kommunernes adfærd og vilkår inden for det specialiserede voksenområde, herunder prioritering af midler, borgernes behov, fagligt fokus mv.

Figur 2.1 Procentvis fordeling på ydelser af kommunernes samlede udgifter til voksne med handicap og voksne sindslidende fordelt på region, 2018 (vægtede gennemsnit)

Figuren viser, at den største delmængde af de kommunale udgifter til voksne med handicap og voksne sindslidende i Region Sjælland i 2018 går til midlertidige botilbud efter servicelovens § 107. RS17-kommunerne anvender således 22 % af de samlede udgifter på området for voksne med handicap og voksne sindslidende på midlertidige botilbud, hvilket er en højere andel end landsgennemsnittet på 17 %. RS17-kommuner anvender ligeledes en større andel af de samlede udgifter på området til § 85-støtte i eget hjem, end tilfældet er på landsplan (henholdsvis 14 % og 10 %). Til gengæld går en lavere andel af udgifterne til længerevarende botilbud og botilbudslignende tilbud. For øvrige ydelses- og tilbudstyper gælder det, at udgifts-andelen er på samme niveau som landsgennemsnittet.

2.2.2 Udvikling i udgifterne 2014-2018

Tabel 2.3 viser den procentvise udvikling i kommunernes udgifter i faste priser i perioden fra 2014 til 2018 opdelt på regioner og ydelses-/tilbudstyper. I tabellen vises udviklingen i kommunernes udgifter for seks delområder, da der ses på udviklingen i § 85-udgifter under ét, og da det ikke er muligt at undersøge udviklingen i udgifterne til § 82 a-c.

³ Tallene bag figuren fremgår af bilagstabel 1.1.

Tabel 2.3 Procentvis udvikling i kommunernes udgifter til voksne med handicap og voksne sindslidende fordelt på region, 2014-2018 (udvikling i faste priser, vægtede gennemsnit)

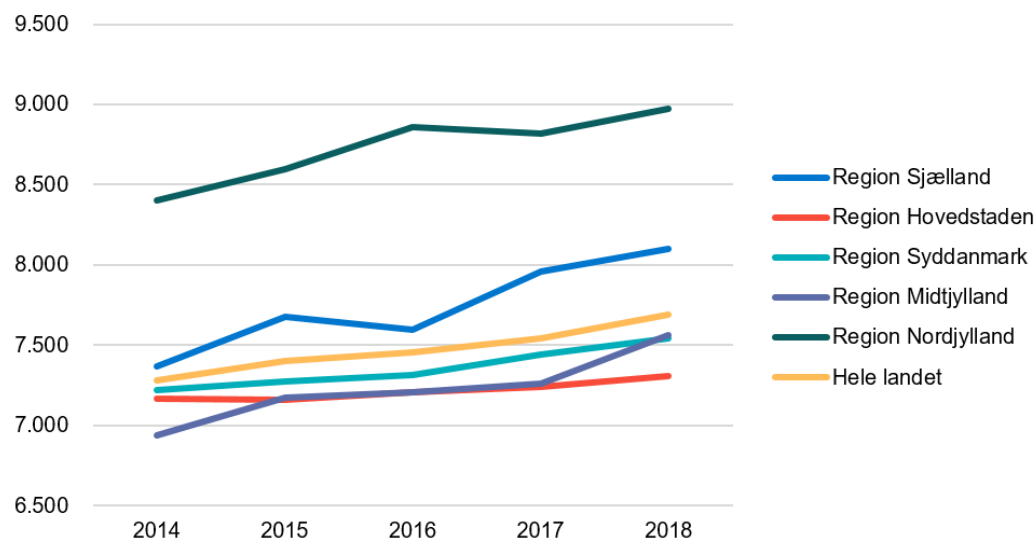
Region	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længerevarende botilbud	§ 85 Socialpædagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 103-104 Dagtilbud	§ 110 Forsorgshjem og herberger	I alt
Region Sjælland	17	-33	66	18	-1	25	10
Region Hovedstaden	-1	-19	102	-1	1	-28	2
Region Syddanmark	-4	-49	111	10	-2	11	4
Region Midtjylland	2	-18	30	5	-1	6	9
Region Nordjylland	-5	-22	23	4	-1	16	7
Hele landet	1	-28	57	5	0	-3	6

Note: Den procentvise udvikling i Region Sjælland er for nogle af delområderne forskellig fra udgiftsniveauet i henhold til tal fra Danmarks Statistik. Det drejer sig især om midlertidige botilbud efter § 107 og socialpædagogisk støtte efter § 85. Denne forskel kommer af, at VIVE for flere af RS17-kommunerne har foretaget justeringer af udgifter på baggrund af oplysninger fra de pågældende kommuner. Af samme grund er den samlede udvikling for Region Sjælland 1 procentpoint højere sammenlignet med udviklingen i henhold til tal fra Danmarks Statistik.

Tabellen viser, at de samlede udgifter pr. 18-64-årig er steget mere fra 2014 til 2018 blandt kommunerne i Region Sjælland (en stigning på 10 %), end det er tilfældet på landsplan (en stigning på 6 %). Det gælder for kommunerne i Region Sjælland, at der er sket et markant fald i udgifterne til længerevarende botilbud (et fald på 33 %). Det samme gælder for landsgennemsnittet, men ikke i samme omfang (et fald på 28 %). Kommunerne i Region Sjælland har til gengæld øget udgifterne pr. 18-64-årig til midlertidige botilbud, personlige hjælpere samt forsorgshjem og herberger forholdsvis markant sammenlignet med landsplanen. Udviklingen i udgiftsniveauet for henholdsvis socialpædagogisk støtte og dagtilbud svarer omtrent til landsgennemsnittet.

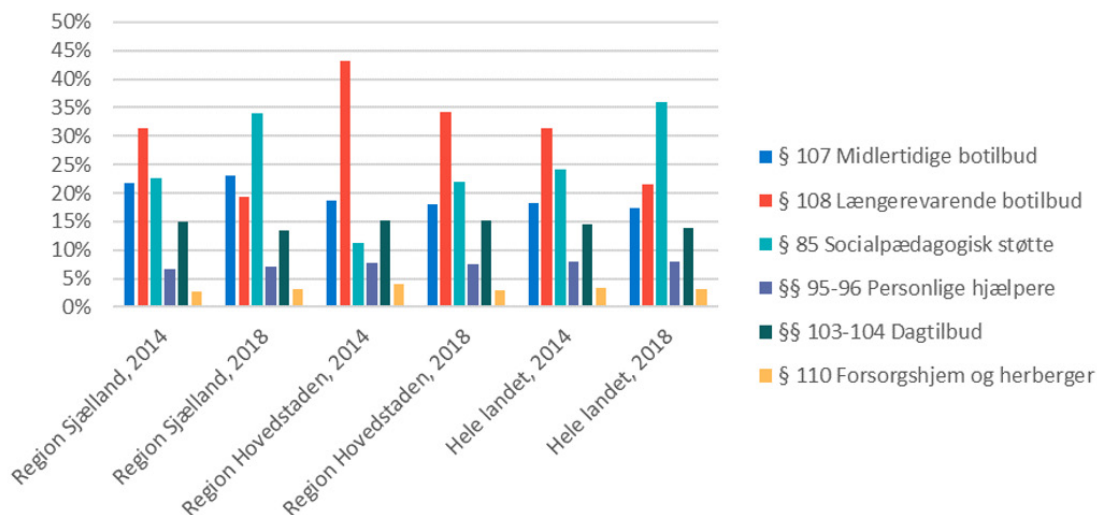
Figur 2.2 illustrerer udviklingen i kroner og øre i de samlede kommunale udgifter til voksne med handicap og voksne sindslidende i perioden fra 2014 til 2018 fordelt på beliggenhedsregion. Som det fremgår af figuren, har kommunerne i Region Sjælland i faste priser oplevet en stigning i udgiftsniveauet set over hele perioden. Også de øvrige regioner har oplevet en stigning i det kommunale udgiftsniveau pr. 18-64-årig fra 2014 til 2018, om end Region Sjælland har haft den største stigning (736 kr. fra 2014 til 2018 i 2018-priser). Region Sjælland og Region Nordjylland har i hele perioden de højeste udgiftsniveauer opgjort pr. 18-64-årig, mens Region Hovedstaden, Region Midtjylland og Region Syddanmark har de laveste.

Figur 2.2 Udviklingen i kommunernes udgifter til voksne med handicap og voksne sindslidende fordelt på region, 2014-2018 (2018-priser, kr. pr. 18-64-årig, vægtede gennemsnit)

For at få et andet perspektiv på udgifternes udvikling kan vi se på udviklingen i fordelingen af midler *inden for* det samlede specialiserede voksenområde fra 2014 til 2018. Denne udvikling er illustreret i Figur 2.3, der viser den procentvise fordeling af udgifter på forskellige ydelses- og tilbudstyper i 2014 og 2018 i henholdsvis Region Sjælland, Region Hovedstaden og hele landet.

Figur 2.3 Procentvis fordeling på ydelser af kommunernes samlede udgifter til voksne med handicap og voksne sindslidende fordelt på region, 2014 og 2018 (vægtede gennemsnit)

Figuren indikerer, at der er sket en forskydning i udgifterne fra § 108-tilbud til især § 85-støtte.⁴ Det gælder såvel kommunerne i Region Sjælland og Region Hovedstaden som på landsplan.

2.3 Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland

I dette afsnit belyses følgende spørgsmål:

- Hvor store forskelle er der mellem kommunerne i Region Sjælland på udgifterne opgjort pr. 18-64-årig borger?
- Hvor store forskelle er der i udgifternes sammensætning på ydelses-/tilbudstyper inden for regionen? Er der forskel mellem kommunerne på, hvor udgiftstyngden ligger?
- Hvordan har udgifterne ændret sig over tid? Har der været forskel på udgifternes udvikling mellem kommunerne i Region Sjælland? Og er der forskel på ydelses-/tilbudstyper?

2.3.1 Udgifter 2018

Udgifter pr. 18-64-årig

Tabel 2.4 viser RS17-kommunernes udgifter til det specialiserede voksenområde pr. 18-64-årig indbygger fordelt på otte delområder og i alt. Der gøres igen opmærksom på, at det som følge af kontoplansændringer er muligt at beregne udgiftsniveauet for henholdsvis botilbudslignende tilbud og § 85-støtte i borgerens eget (private) hjem (delområde 3) i 2018 ud fra Danmarks Statistiks regnskabsoplysninger.

⁴ Udviklingen i fordelingen af udgifter på ydelser i procentpoint i alle fem regioner og hele landet fremgår af bilagstabel 1.2.

Tabel 2.4 RS17-kommunernes udgifter til voksne med handicap og voksne sindslidende, 2018 (kr. pr. 18-64-årig, uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

Kommune	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længerevarende botilbud	Botilbudslignende tilbud	§ 85-støtte i eget hjem	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 103-104 Dagtilbud	§ 110 Forsorgshjem og herberger	§§ 82 a-c Tidlig forebyggende indsats	I alt
Faxe	2.070	1.565	904	1.281	555	1.085	173	-	7.634
Greve	1.550	1.670	1.792	404	695	827	222	114	7.273
Guldborgsund	1.755	1.637	1.703	1.844	469	1.224	607	-	9.239
Holbæk	1.919	501	1.631	1.435	713	1.092	270	1	7.562
Kalundborg	1.987	1.690	1.997	1.921	732	1.213	180	-	9.720
Køge	1.654	2.431	934	727	680	954	185	-	7.566
Lejre	2.613	2.118	1.496	631	755	1.347	70	-	9.032
Lolland	2.828	4.120	2.380	2.022	999	1.773	532	-	14.653
Næstved	1.892	1.180	1.620	1.051	375	793	353	26	7.289
Odsherred	1.779	2.183	2.125	1.212	954	1.235	135	43	9.666
Ringsted	2.072	827	2.188	644	386	1.321	159	-	7.596
Roskilde	1.760	1.663	1.128	761	566	948	30	-	6.856
Slagelse	1.539	922	2.509	1.656	297	952	414	35	8.324
Solrød	1.926	1.885	998	587	111	1.107	59	-	6.672
Sorø	2.066	1.211	3.702	1.089	460	1.347	139	-	10.015
Stevns	2.475	2.225	1.556	465	535	795	91	-	8.142
Vordingborg	1.096	709	1.718	1.855	671	1.300	218	-	7.567
Region Sjælland	1.940	1.679	1.787	1.152	585	1.136	226	13	8.518

Note: Forskellene på gennemsnitstallene for Region Sjælland i denne tabel og tabel 2.2 skyldes, at tal i denne tabel er uvægtede, mens tal i tabel 2.2 er vægtede.

Det fremgår af tabellen, at en gennemsnitlig kommune i Region Sjælland samlet set bruger 8.518 kr. pr. 18-64-årig indbygger på voksne med handicap og voksne sindslidende i 2018.⁵ De samlede udgifter i de enkelte kommuner varierer fra ca. 6.700 kr. pr. 18-64-årig indbygger til ca. 14.700 kr. pr. 18-64-årig indbygger. Udgiftsniveauet i RS17-kommunen med det højeste samlede udgiftsniveau er således mere end dobbelt så stort som udgiftsniveauet i kommunen med det laveste udgiftsniveau. Derudover viser tabellen følgende:

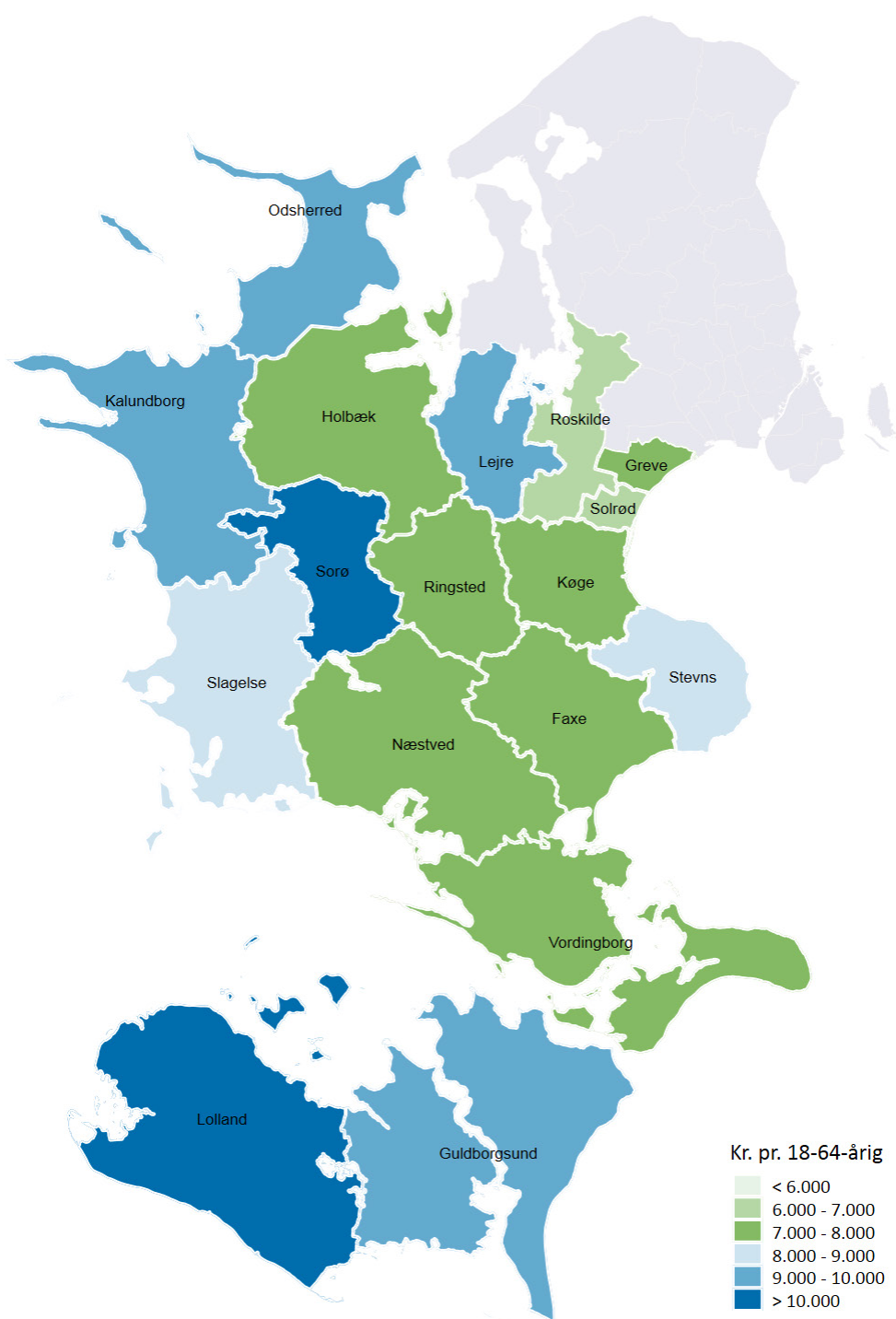
- En gennemsnitlig RS17-kommune anvender 1.940 kr. pr. 18-64-årig indbygger på midlertidige botilbud efter servicelovens § 107 i 2018. Udgifterne til § 107-botilbud varierer mellem kommunerne fra ca. 1.100 til ca. 2.800 kr. pr. 18-64-årig indbygger.
- I en gennemsnitlig RS17-kommune er udgifterne til længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 1.679 kr. pr. 18-64-årig indbygger i 2018. Udgiftsniveauet i kommunerne svinger mellem ca. 500 og 4.100 kr. pr. 18-64-årig indbygger.
- Gennemsnitskommunen bruger 1.787 kr. pr. 18-64-årig på botilbudslignende tilbud i 2018. Udgiftsniveauet varierer mellem ca. 900 og ca. 3.700 kr. pr. 18-64-årig indbygger.
- I en gennemsnitlig RS17-kommune er udgifterne til § 85-støtte i eget (privat) hjem 1.152 kr. pr. 18-64-årig indbygger i 2018. Udgifterne pr. 18-64-årig indbygger varierer mellem ca. 400 og ca. 2.000 kr.

⁵ Dette tal er anderledes end tallet i tabel 2.2. Det skyldes, at tal i tabel 2.4 er uvægtede gennemsnit, mens tal i tabel 2.2 er vægtede.

- En gennemsnitlig RS17-kommune anvender 585 kr. pr. 18-64-årig indbygger på hjælperordninger efter servicelovens §§ 95-96 i 2018. Her svinger udgifterne i kommunerne fra ca. 100 til ca. 1.000 kr. pr. 18-64-årig indbygger.
- I en gennemsnitlig RS17-kommune er udgifterne til dagtilbud efter servicelovens §§ 103-104 1.136 kr. pr. 18-64-årig indbygger i 2018. Udgifterne pr. 18-64-årig indbygger varierer mellem ca. 800 og ca. 1.800 kr.
- En gennemsnitlig RS17-kommune anvender 226 kr. pr. 18-64-årig indbygger på forsorgshjem og herberger efter § 110 i 2018. Udgifterne til forsorgshjem og herberger varierer fra 30 og op til ca. 600 kr. pr. 18-64-årig indbygger.
- En gennemsnitlig RS17-kommune anvender 13 kr. pr. 18-64-årig indbygger på tidlig forebyggende indsats efter §§ 82 a-c i 2018. Her svinger udgiftsniveauet i kommunerne fra 0 til ca. 100 kr. pr. 18-64-årig indbygger.

Forskellene mellem de 17 kommuners samlede udgifter til voksne med handicap og voksne sindslidende pr. 18-64-årig indbygger i 2018 er illustreret på landkortet i figur 2.4.

Figur 2.4 RS17-kommunernes samlede udgifter til voksne med handicap og voksne sindslidende, 2018 (kr. pr. 18-64-årig indbygger)

Udgifternes fordeling på ydelses-/tilbudstyper

Tabel 2.5 viser den procentvise fordeling af de enkelte kommuners samlede udgifter til området på de otte delområder. Det giver et billede af forskellene i kommunernes prioritering af midler inden for det specialiserede voksenområde.

Tabel 2.5 Procentvis fordeling på ydelser af RS17-kommunernes samlede udgifter til voksne med handicap og voksne sindslidende, 2018 (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

Kommune	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længerevarende botilbud	Botilbudslignende tilbud	§ 85- støtte i eget hjem	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 103-104 Dagtilbud	§ 110 Forsorgshjem og herberger	§§ 82 a-c Tidlig forebyggende indsats
Faxe	27	21	12	17	7	14	2	0
Greve	21	23	25	6	10	11	3	2
Guldborgsund	19	18	18	20	5	13	7	0
Holbæk	25	7	22	19	9	14	4	0
Kalundborg	20	17	21	20	8	12	2	0
Køge	22	32	12	10	9	13	2	0
Lejre	29	23	17	7	8	15	1	0
Lolland	19	28	16	14	7	12	4	0
Næstved	26	16	22	14	5	11	5	0
Odsherred	18	23	22	13	10	13	1	0
Ringsted	27	11	29	8	5	17	2	0
Roskilde	26	24	16	11	8	14	0	0
Slagelse	18	11	30	20	4	11	5	0
Solrød	29	28	15	9	2	17	1	0
Sorø	21	12	37	11	5	13	1	0
Stevns	30	27	19	6	7	10	1	0
Vordingborg	14	9	23	25	9	17	3	0
Region Sjælland	23	19	21	13	7	13	3	0

Note: Forskellene på gennemsnitstal for Region Sjælland i denne tabel og i figur 2.1 og Bilagstabel 1.1 skyldes, at tal i denne tabel er uvægtede, mens tal i figur 2.1 og bilagstabel 1.1 er vægtede.

Det kan udledes af tabellen, at 64 % af de samlede udgifter i en gennemsnitlig RS17-kommune går til botilbud og botilbudslignende tilbud, og at denne andel svinger mellem ca. 47 % og 77 % blandt kommunerne. Den maksimale forskel er altså 30 procentpoint, når botilbudsområdet betragtes under ét.

Forskellene mellem kommunerne er omtrent lige så markante, når man ser på, hvor stor en andel af de samlede udgifter mange af de enkelte ydelses-/tilbudstyper udgør. De største forskelle mellem kommunerne ses i relation til § 108-tilbud og botilbudslignende tilbud, hvor andelen svinger op til henholdsvis 26 og 25 procentpoint. Andelen for §-85 støtte i eget (privat) hjem svinger med op til 19 procentpoint, mens andelen for § 107-tilbud varierer op til 16 procentpoint. Andelen for de resterende ydelses-/tilbudstyper svinger mellem 2 og 8 procentpoint.

2.3.2 Udvikling i udgifterne 2014-2018

Tabel 2.6 viser den procentvise udvikling i RS17-kommunernes udgifter i faste priser i perioden fra 2014 til 2018 fordelt på de seks delområder, der kan opgøres i hele perioden. Det bemærkes, at tabel 2.6 viser udviklingen i de samlede § 85-udgifter, da der i kontoplanen før budget 2018 ikke skelnes mellem udgifter til henholdsvis botilbudslignende tilbud og bostøtte. Det er desuden ikke muligt at undersøge udviklingen i udgifterne til § 82 a-c fra 2014 til 2018.

Tabel 2.6 Procentvis udvikling i RS17-kommunernes udgifter til voksne med handicap og voksne sindslidende, 2014-2018 (udvikling i kr. pr. 18-64-årig i faste priser, uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

Kommune	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længere- varende botilbud	§ 85 Socialpæ- dagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 103-104 Dagtilbud	§ 110 Forsorgs- hjem og herberger	I alt
Faxe	36	-32	70	32	19	98	17
Greve	5	8	37	76	1	259	21
Guldborg- sund	18	-48	75	20	-5	51	6
Holbæk	31	-62	34	11	2	-15	7
Kalundborg	-17	-30	83	26	2	42	10
Køge	20	-16	62	-3	-1	8	6
Lejre	2	-16	120	6	25	-59	13
Lolland	112	-34	109	22	-21	63	12
Næstved	88	4	4	-15	7	34	18
Odsherred	-43	-18	229	-23	4	380	4
Ringsted	-18	-55	139	47	7	-22	5
Roskilde	33	4	-8	164	0	-72	10
Slagelse	-8	-72	261	-3	-8	33	6
Solrød	32	-24	27	-51	18	-2	4
Sorø	-13	-41	89	-7	-6	114	12
Stevns	54	-8	80	11	-13	594	24
Vording- borg*	118	-12	-	94	-3	-2	24
Region Sjælland	13	-30	76	15	0	30	11

Note: Forskellene på gennemsnitstal for Region Sjælland i denne tabel og tabel 2.3 skyldes, at tal i denne tabel er uvægtede, mens tal i tabel 2.3 er vægtede.

* Udviklingen i udgiftsniveauet for Vordingborg Kommune er ikke beregnet for socialpædagogisk støtte, da udgiftstal for 2014 og 2018 er usammenlignelige. Derfor indgår Vordingborg Kommunes tal heller ikke i regionsgennemsnittet for socialpædagogisk støtte.

Tabellen viser overordnet, at der i den gennemsnitlige RS17-kommune har været en stigning på 11 % i de samlede udgifter til voksne med handicap og voksne sindslidende. I alle kommunerne er de samlede udgifter på området steget fra 2014 til 2018. Udgifterne er steget mellem 4 % og 24 %. Derudover viser tabellen følgende:

- I den gennemsnitlige RS17-kommune er udgifterne til § 107-botilbud steget med 13 % i perioden 2014-2018. Det dækker over en spredning mellem kommunerne fra fald på op til 43 % til stigninger på op til 118 %.
- Gennemsnitligt set er udgifterne til § 108-botilbud i RS17-kommunerne faldet med knap 30 % fra 2014 til 2018. Det dækker over en spredning mellem kommunerne fra fald på op til 72 % til stigninger på op til 8 %.

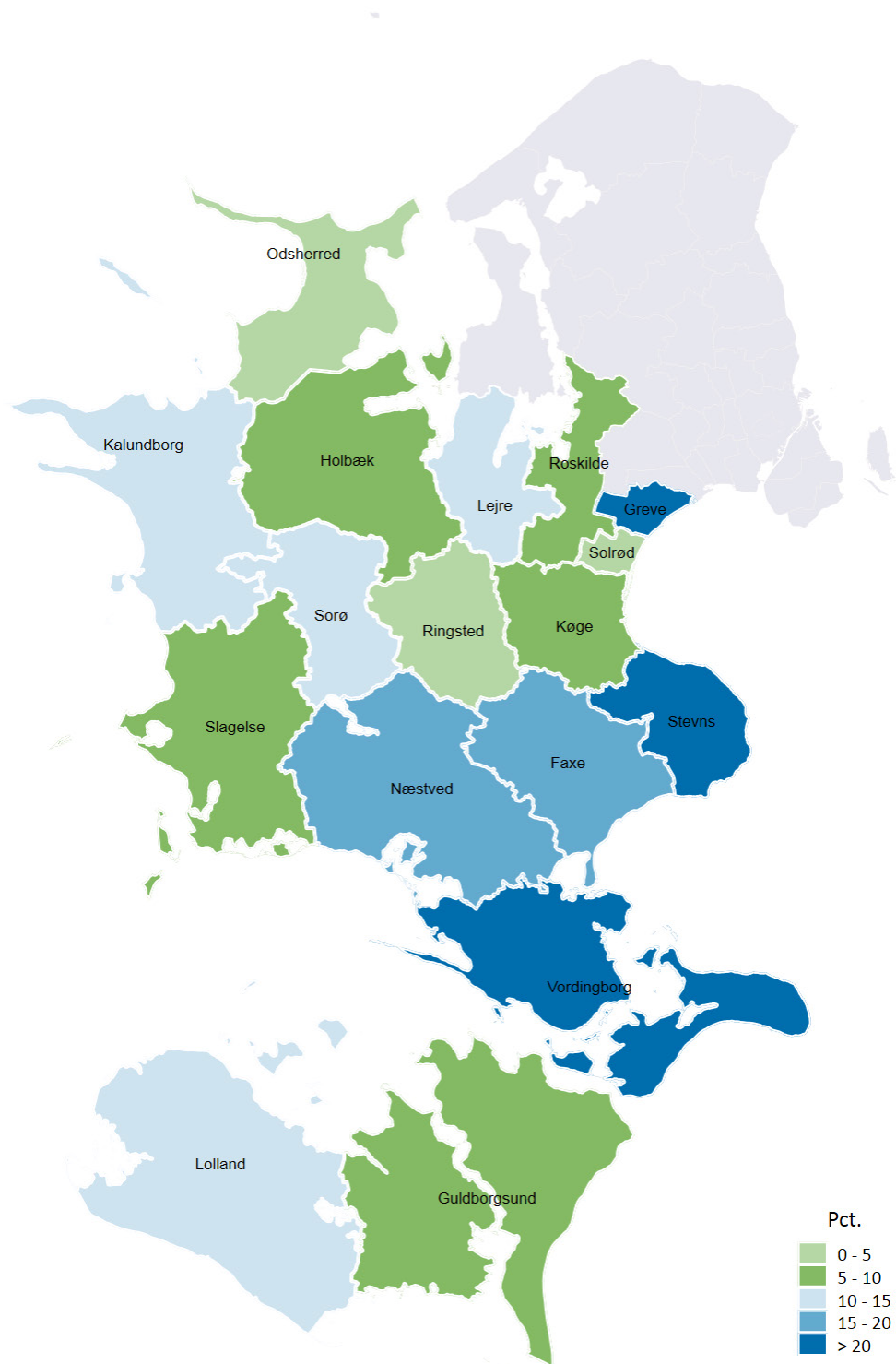
- Gennemsnitligt set er de samlede udgifter til § 85-støtte i RS17-kommunerne steget med 76 % fra 2014 til 2018.⁶ Udviklingen i udgiftsniveauet mellem kommunerne svinger fra -8 % og til 261 %. For nogle kommuner skyldes den forholdsvis markante udvikling i udgiftsniveauet for § 85-støtte omlægning af botilbud efter servicelovens §§ 107-108 til boliger efter almenboliglovens § 105 mv. med tilknyttet § 85-støtte.
- I den gennemsnitlige RS17-kommune er udgifterne til dagtilbud efter §§ 103-104 uændrede fra 2014 til 2018. Det dækker over en spredning mellem kommunerne fra fald på op til 21 % til stigninger på op til 25 %.
- Endelig er udgifterne i den gennemsnitlige RS17-kommune til hjælperordninger efter servicelovens §§ 95-96 samt forsorgshjem og herberger efter § 110 steget med henholdsvis 15 % og 30 % fra 2014 til 2018.⁷ I den forbindelse er det vigtigt at være opmærksom på, at der i mange af kommunerne er et forholdsvis begrænset antal borgere, som modtager personlige hjælperordninger efter §§ 95-96 og er brugere af forsorgshjem og herberger efter § 110. Det betyder, at til- og afgang af selv få brugere kan påvirke den procentvise udvikling i kommunernes udgifter betragteligt.

Forskellene i den procentvise udvikling i de 17 kommuners samlede udgifter til voksenområdet fra 2014 til 2018 er illustreret på landkortet i figur 2.5.

⁶ Den procentvise udvikling i RS17-kommunernes udgifter til § 85-støtte er 61 %, hvis kommunerne med de mest markante udviklinger udelades. Det drejer sig om Slagelse og Odsherred Kommuner.

⁷ Den procentvise udvikling i RS17-kommunernes udgifter til forsorgshjem og herberger er 19 %, hvis kommunerne med de mest markante udviklinger udelades. Det drejer sig om Stevn, Odsherred og Greve Kommuner.

Figur 2.5 Procentvis udvikling i RS17-kommunernes samlede udgifter til voksne med handicap og voksne sindslidende, 2014-2018 (udvikling i faste priser)

3 Brugerandele i befolkningen

3.1 Fremgangsmåde

Undersøgelsen opgør brugerandelen som antallet af brugere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere i de 17 kommuner i Region Sjælland. Brugerandelen afspejler en blanding af den enkelte kommunes serviceniveau og dens udgiftsbehov, dvs. borgernes behov for hjælp og støtte. Brugerandelene opgøres på følgende seks delområder:

- Længerevarende botilbud efter servicelovens § 108
- Midlertidige botilbud efter servicelovens § 107
- Botilbudslignende tilbud efter almenboligloven med tilknyttet § 85-støtte
- Handicaphjælperordning (BPA) efter servicelovens § 96
- Socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 i eget (private) hjem
- Forsorgshjem og herberger efter servicelovens § 110.

Datakilder

Der findes kun få nationale valide, sammenlignelige og dækkende registerdata for antallet af brugere på det specialiserede voksenområde. I denne undersøgelse anvendes derfor brugertal, som er indsamlet direkte fra de enkelte kommuner i Region Sjælland via spørgeskemaer med henblik på at kunne følge udviklingen fra 2014 til 2018.

Størstedelen af de indberettede brugertal er opgjort som antal CPR-numre. Suppleringsvis har vi dog bedt kommunerne om at indberette brugertal for midlertidige botilbud efter servicelovens § 107 opgjort både som antal CPR-numre og som antal helårspersoner. Dette er gjort ud fra en viden om, at der kan være forskelle mellem kommunerne på, om brugertallet opgøres på den ene eller den anden måde. Forskellene i tallene hænger bl.a. sammen med, at det varierer fra kommune til kommune, hvordan brugen af botilbud til midlertidigt ophold efter servicelovens § 107 er tilrettelagt.

I analyserne sammenlignes de sjællandske kommuner med hinanden og med regionsgennemsnittet. Da oplysningerne om brugertal kun er indsamlet for kommunerne i Region Sjælland, giver analysens datagrundlag ikke mulighed for at sammenligne Region Sjælland med de øvrige regioner eller landsgennemsnittet.

Datas validitet og sammenlignelighed

I dette afsnit beskriver vi kort de forbehold, der skal tages, når man vurderer resultaterne af analysen i forhold til validitet og sammenlignelighed af brugertallene, som indgår i undersøgelsen.

For det første har nogle kommuner angivet, at de ikke har oplysninger om, hvorvidt eksternt købte botilbudspladser er opført efter serviceloven eller almenboligloven. Derfor har de fordelt de borgere, der køber botilbudspladser til eksternt, på midlertidige og længerevarende botilbud efter serviceloven. Det betyder formentlig en tendens til at undervurdere omfanget af borgere i botilbudslignende tilbud efter almenboligloven mv., både generelt og i særlig grad for de kommuner, der køber flest pladser eksternt. I forhold til opgørelsen af enhedsudgifter i midlertidige og længerevarende botilbud efter serviceloven har det formentlig mindre betydning, da udgifterne må forventes at være fordelt i henhold til de oplysninger, kommunen har om borgerne.

Dog kan det påvirke enhedsudgiften for borgere i botilbudslignende tilbud i opadgående retning, jf. også afsnit 4.1.

Det måske væsentligste problem for sammenligneligheden knytter sig atter til sammenblandingen af og gråzonen mellem § 85-støtte i eget (private) hjem og i botilbudslignende tilbud. Ud over problemet med at adskille disse to brugergrupper og – især – udgifterne hertil er der et problem med at sammenligne brugertallene, da de ikke siger noget om, hvor mange timer den enkelte borger er visiteret til. Hver borger med § 85-støtte i eget hjem tæller således som én modtager i opgørelsen, uanset om borgeren modtager én time eller ti timers socialpædagogisk støtte om ugen. Sammenligningen er altså meget følsom over for forskelle i brugernes gennemsnitlige støttebehov mellem kommunerne.

De ovennævnte forbehold for datas validitet og sammenlignelighed mellem kommuner og over tid betyder, at vi samlet set har større tiltro til de samlede brugertal og enhedsudgifter i botilbud end til de brugertal og enhedsudgifter, der er opdelt på ydelser og paragraffer. Det skal man være opmærksom på, når man fortolker resultaterne.

Endelig skal det nævnes, at det specialiserede voksenområde er karakteriseret ved, at modtagerne har meget forskellige og specialiserede behov. Det betyder, at sammenligneligheden på området generelt er lavere end på nogle andre kommunale serviceområder. Desuden er det erfaringsmæssigt vanskeligt på det specialiserede voksenområde at etablere en sammenhæng mellem målbare strukturelle og socioøkonomiske baggrundsforhold og udgifterne pr. indbygger og pr. bruger. Derfor er det på dette område mindre meningsfuldt at forsøge at korrigere for målbare forskelle i baggrundsvilkår mellem kommunerne.

I afsnit 3.2 sammenligner vi brugerandelene i de 17 kommuner i Region Sjælland med hinanden og med det henholdsvis vægtede og uvægtede regionsgennemsnit. Vi ser først på antallet af brugere pr. 10.000 18-64-årige i 2018 og dernæst på udviklingen i brugerandelene i perioden 2014-2018.

3.2 Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland

I dette afsnit belyses følgende spørgsmål:

- Hvor store forskelle er der mellem kommunerne i Region Sjælland på, hvor stor en andel af deres borgere der modtager botilbud, handicaphjælperordning (BPA) eller § 85-støtte i eget hjem?
- Hvor store forskelle er der på fordelingen af brugere på forskellige ydelses-/tilbudstyper? Er der forskel mellem kommunerne på, hvilke typer af tilbud der bruges mest?
- Har billedet ændret sig fra 2014 til 2018? Er brugerandelene steget eller faldet, og er der sket forskydninger i fordelingen af borgere på de forskellige ydelses-/tilbudstyper?
- Har der været forskel på udviklingen i brugerandele mellem kommunerne i Region Sjælland fra 2014 til 2018? Og er der forskel på ydelses-/tilbudstyper?

3.2.1 Brugerandele 2018

Tabel 3.1 viser RS17-kommunernes antal brugere på voksenområdet pr. 10.000 18-64-årige indbyggere i 2018 for de seks delområder, hvor der er opgjort brugertal.

Tabel 3.1 Antal modtagere af botilbud og støtte pr. 10.000 18-64-årige indbyggere, 2018 (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

Kommune	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længerevarende botilbud	Botilbudslignende tilbud	Botilbud i alt	§ 96 BPA	Botilbud og BPA i alt	§ 85-støtte i eget hjem	§ 110 Forsorgshjem og herberger
Faxe	38	15	21	75	5	80	83	15
Greve	27	14	25	65	4	70	94	20
Guldborgsund	31	18	27	76	4	80	226	50
Holbæk	32	6	24	62	5	67	171	15
Kalundborg	33	25	35	93	4	96	201	4
Køge	31	26	17	74	5	78	111	12
Lejre	41	18	30	89	6	95	106	5
Lolland*	65	73	-	-	5	-	352	37
Næstved	37	19	30	85	2	87	148	23
Odsherred	28	21	39	89	9	98	158	12
Ringsted	34	8	37	79	3	82	92	10
Roskilde	30	20	18	68	4	72	130	7
Slagelse**	29	11	47	87	3	90	-	23
Solrød	32	25	23	80	4	84	83	4
Sorø**	28	17	60	105	4	109	-	6
Stevns	38	29	17	84	2	86	92	5
Vordingborg	15	6	25	46	4	50	197	6
Region Sjælland	33	21	30	79	4	83	150	15

Note: * Lolland Kommune har for 2018 ikke indberettet oplysninger om modtagere af botilbudslignende tilbud med tilknyttet § 85-støtte. Lolland Kommune indgår derfor ikke i beregning af gennemsnit for botilbudslignende tilbud, botilbud i alt samt botilbud og BPA i alt.
 ** Slagelse og Sorø Kommuner har for 2018 ikke indberettet brugertal for § 85-støtte i eget hjem og indgår derfor ikke i regionsgennemsnittet.

Det fremgår af tabel 3.1, at en gennemsnitlig kommune i Region Sjælland i 2018 samlet set har 79 borgere i botilbud eller botilbudslignende tilbud pr. 10.000 18-64-årige indbyggere. Som det også fremgår af tabellen, svinger den samlede andel borgere i botilbud i de enkelte kommuner fra 46 til 105 brugere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere, svarende til en faktor 2. I forhold til det samlede botilbudsområde er variationen i brugerandele størst for § 108-tilbud (faktor 13). For de øvrige bo-tilbudstyper, dvs. midlertidige botilbud og botilbudslignende tilbud, svinger brugerandelene med en faktor 4.

I forhold til de øvrige delområder kan det nævnes, at brugerandelene for socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 i eget (privat) hjem svinger med en faktor 4. I relation til handicaphjælperordninger efter servicelovens § 96 svinger brugerandelene med en faktor 5 og brugerandelene svinger for forsorgshjem og herberger efter servicelovens § 110 med en faktor 13.

Tabel 3.2 viser fordelingen af det samlede antal botilbudsmodtagere i de enkelte RS17-kommuner på de tre forskellige typer af botilbud i undersøgelsen.

Tabel 3.2 Procentvis fordeling af botilbudsmottagere på tilbudstype, 2018 (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

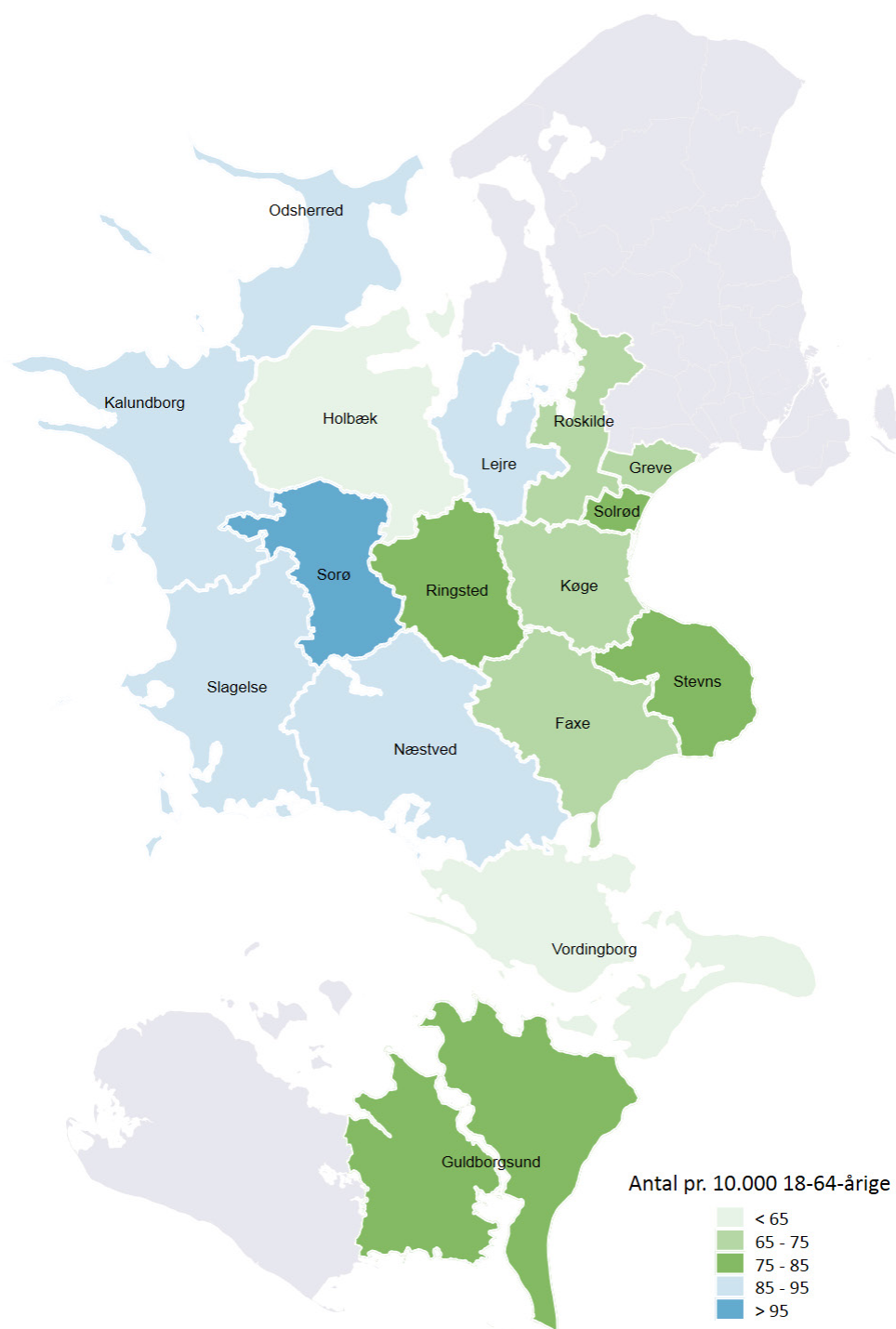
Kommune	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længerevarende botilbud	Botilbudslignende tilbud	Botilbud i alt
Faxe	51	20	28	100
Greve	41	21	38	100
Guldborgsund	41	23	36	100
Holbæk	52	10	38	100
Kalundborg	35	27	38	100
Køge	42	35	23	100
Lejre	46	20	34	100
Lolland*	-	-	-	-
Næstved	43	22	35	100
Odsherred	32	24	44	100
Ringsted	43	10	47	100
Roskilde	44	29	27	100
Slagelse	33	13	54	100
Solrød	40	31	29	100
Sorø	27	16	57	100
Stevns	45	34	20	100
Vordingborg	32	13	55	100
Region Sjælland	40	22	38	100

Note: * Lolland Kommune har for 2018 ikke indberettet oplysninger om modtagere af botilbudslignende tilbud med tilknyttet § 85-støtte. Det er derfor ikke muligt at opgøre fordelingen af botilbudsmottagere på tilbudstype for Lolland Kommune.

Tabellen viser, at der i en gennemsnitlig RS17-kommune er 40 % af det samlede antal botilbudsmottagere, der bor i botilbud efter servicelovens § 107. Andelen af borgere i botilbud efter servicelovens § 108 og botilbudslignende tilbud med tilknyttet § 85-støtte er henholdsvis 22 % og 38 %. Som tabellen også viser, er der størst variation i andelen af botilbudsmottagere, der bor i botilbudslignende tilbud med tilknyttet § 85-støtte. Forskellen mellem kommunen med den højeste og laveste brugerandel er 37 procentpoint.

Forskellene mellem de 17 kommuners samlede brugerandele i botilbud og botilbudslignende tilbud pr. 18-64-årig indbygger i 2018 er illustreret på landkortet i figur 3.1.

Figur 3.1 RS17-kommunernes brugerandele i botilbud og botilbudslignende tilbud, 2018
(brugere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere)

Note: Lolland Kommune har for 2018 ikke indberettet oplysninger om modtagere af botilbudslignende tilbud med tilknyttet § 85-støtte.

Udvikling i brugerandele 2014-2018

Tabel 3.3 viser den procentvise udvikling i RS17-kommunernes brugerandele i perioden fra 2014 til 2018 for de seks delområder.

Tabel 3.3 Procentvis udvikling i antal modtagere af botilbud og støtte pr. 10.000 18-64-årige, 2014-2018 (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

Kommune	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længerevarende botilbud	Botilbudslignende tilbud	Botilbud i alt	§ 96 BPA	Botilbud og BPA i alt	§ 85- støtte i eget hjem	§ 110 Forsorgs- hjem og herberger
Faxe	32	-50	-17	-12	79	-9	38	-
Greve	10	-34	23	0	16	1	12	275
Guldborgsund	37	-59	199	2	-11	1	31	17
Holbæk	1	-60	-37	-27	-6	-26	30	-
Kalundborg	23	-11	94	28	-23	25	41	-
Køge	6	-33	-8	-15	-9	-14	30	28
Lejre	-4	-47	279	5	41	7	-5	-34
Lolland	29	-3	-	-	-3	-	79	50
Næstved	24	3	14	15	-19	14	5	20
Odsherred	-46	-39	369	-8	-26	-10	-	-
Ringsted	-14	-76	438	1	13	1	-9	6
Roskilde	1	1	5	2	142	5	19	6
Slagelse	2	-82	-	-	59	-	-	28
Solrød	26	-15	-35	-11	20	-10	11	-32
Sorø	-44	-42	13	-21	-13	-21	-	22
Stevns	70	-12	13	19	192	21	-	580
Vordingborg	99	-38	8	14	149	19	6	-1
Region Sjælland	5	-37	33	-3	9	-2	25	30

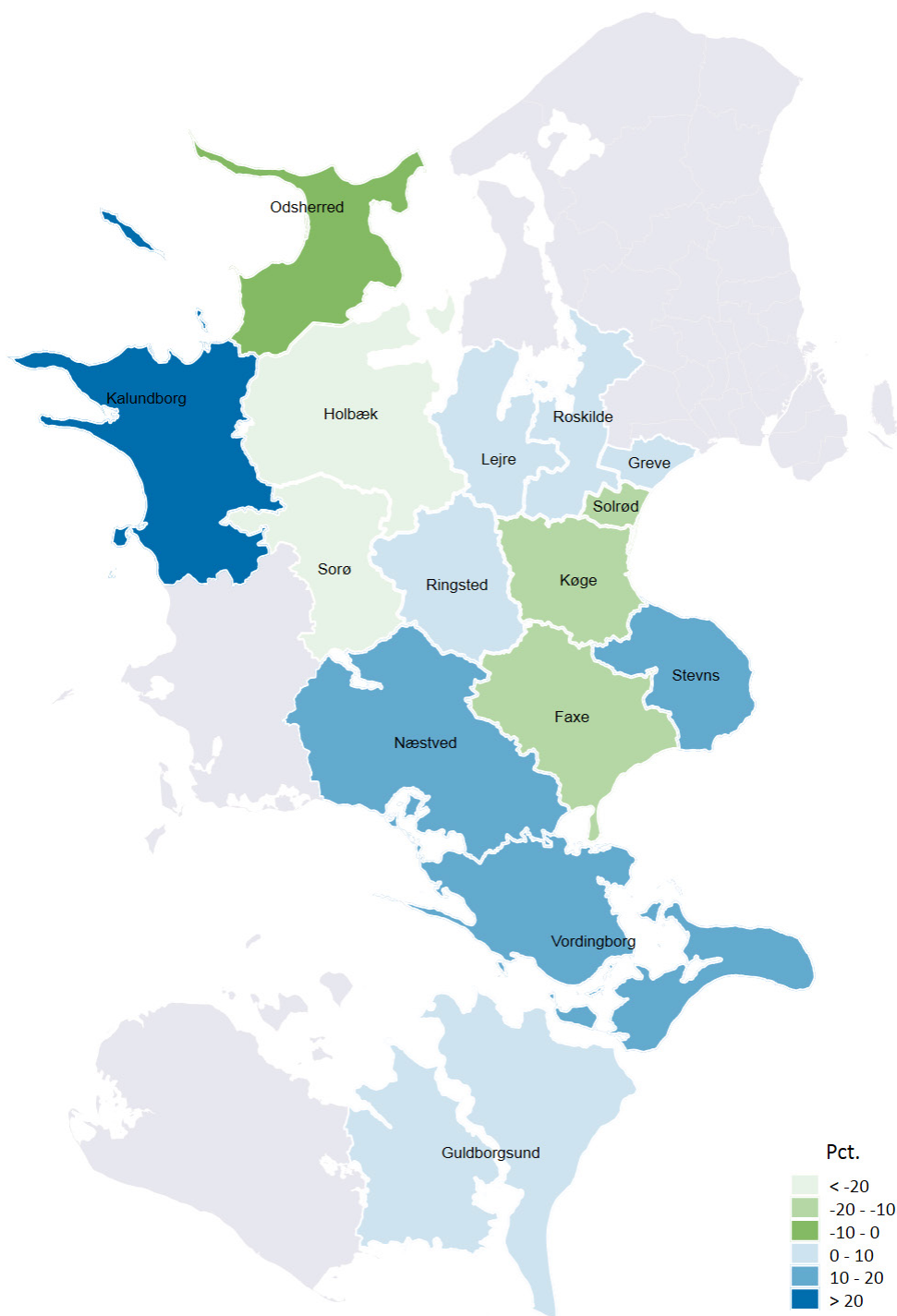
Note: Generelt skal det bemærkes, at de i tabellen angivne gennemsnitlige udviklinger i Region Sjælland er beregnet på baggrund af alle de kommuner, der har sammenlignelige tal i både 2014 og 2018. Det vil fx sige, at Odsherred, Slagelse, Sorø og Stevns Kommuner ikke indgår i gennemsnittet for § 85-støtte i eget hjem.

Det fremgår af tabel 3.3, at der i RS17-kommunerne set under ét har været et fald på 3 % i det samlede antal borgere i botilbud og botilbudslignende tilbud i perioden fra 2014 til 2018, opgjort pr. 10.000 18-64-årige. Dette tal dækker især over et forholdsvis stort fald i borgere i botilbud efter servicelovens § 108 (-35 %) og en forholdsvis stor stigning i antallet af borgere i botilbudslignende tilbud med tilknyttet § 85-støtte (39 %).

I samme periode er antallet af modtagere af BPA-ordninger og § 85-støtte i eget hjem samlet set steget med henholdsvis 9 % og 25 %, mens antallet af brugere af forsorgshjem og herberger efter servicelovens § 110 er steget med 30 %. Som nævnt tidligere, jf. afsnit 2.3.2, er der i mange kommuner forholdsvis få borgere, som er modtagere af BPA-ordninger og tilbud efter § 110, hvilket betyder, at til- og afgang af en til to brugere kan påvirke udviklingen i kommunerne forholdsvis meget. Eksempelvis dækker væksten i brugerandelen i Stevns Kommune på 580 % over en tilgang på 6 borgere fra 2014 til 2018.

Forskellene i udviklingen i de 17 kommuners samlede andel botilbudsmodtagere fra 2014 til 2018 er illustreret på landkortet i figur 3.2.

Figur 3.2 Procentvis udvikling i RS17-kommunernes samlede brugerandele i botilbud og botilbudslignende tilbud, 2014-2018

Note: Lolland Kommune har for 2014 og 2018 ikke indberettet oplysninger om modtagere af botilbudslignende tilbud med tilknyttet § 85-støtte. Slagelse Kommune har for 2014 ikke indberettet oplysninger om botilbudslignende tilbud.

Tabel 3.4 viser brugerandelen i de tre typer af botilbud samlet set i 2014 og 2018, indekseret i forhold til gennemsnittet for kommunerne i Region Sjælland i det pågældende år.

Tabel 3.4 Antal borgere i botilbud og botilbudslignende tilbud, opgjort pr. 10.000 18-64-årige indbyggere, 2014 og 2018, samt indekseret i forhold til regionsgennemsnittet (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

Kommune		2014	2018
Region Sjælland	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	80	78
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	100	100
Faxe	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	85	75
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	105	95
Greve	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	65	65
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	81	83
Guldborgsund	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	75	76
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	93	97
Holbæk	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	86	62
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	106	79
Kalundborg	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	73	93
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	90	118
Køge	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	86	74
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	107	94
Lejre	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	85	89
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	105	113
Lolland	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	-	-
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	-	-
Næstved	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	74	85
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	91	109
Odsherred	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	96	89
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	119	113
Ringsted	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	78	79
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	97	101
Roskilde	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	67	68
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	82	86
Slagelse	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	-	-
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	-	-
Solrød	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	90	80
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	112	102
Sorø	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	133	105
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	164	133
Stevns	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	70	84
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	87	107
Vordingborg	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	40	46
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	50	58

Note: * Lolland Kommune har i 2014 og 2018 ikke indberettet oplysninger om botilbudsmodtagere, som bor i botilbudslignende tilbud med tilknyttet § 85-støtte, og indgår derfor ikke i kommunernes brugerandele for botilbud og botilbudslignende tilbud i hverken 2014 eller 2018.

Tallene i tabel 3.4 giver et billede af, hvordan den enkelte kommunes samlede brugerandel i botilbud har udviklet sig fra 2014 til 2018 set i forhold til de øvrige kommuner i Region Sjælland. Ud fra tabellen ses det, at der er en vis forskel mellem kommunerne. I syv kommuner er brugerandelen faldet mere end i en gennemsnitlig RS17-kommune, mens brugerandelen i ni kommuner er steget eller faldet mindre end regionsgennemsnittet.

Tabel 3.5 viser spændvidden i brugerandelen inden for RS17-kommunerne i henholdsvis 2014 og 2018.

Tabel 3.5 Spændvidde inden for RS17-kommunerne i indekseret brugerandel i botilbud og botilbudslignende tilbud, 2014 og 2018

	2014	2018
Alle kommuner		
Største brugerandel (indeks)	165	134
Mindste brugerandel (indeks)	50	59
Spændvidde (indekspoint)	115	76
Ekskl. yderpunkter (maksimum og minimum)		
Største brugerandel (indeks)	120	119
Mindste brugerandel (indeks)	81	80
Spændvidde (indekspoint)	39	39
Gennemsnit		
Regionsgennemsnit (uvægtet gennemsnit, antal modtagere pr. 10.000 18-64-årig)	80	78
Antal kommuner	15	15

Note: Brugerandelen er opgjort som antal botilbudsmodtagere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere og indekseret i forhold til regionsgennemsnittet (uvægtet) i det enkelte år.

Af tabellen fremgår det, at forskellene mellem kommunerne er blevet mindre i løbet af perioden. Således er det maksimale spænd mellem kommunerne 115 indekspoint i 2014, men 76 indekspoint i 2018. Ses der bort fra de ekstreme værdier, dvs. de to kommuner med henholdsvis den laveste og den højeste værdi i det enkelte år, er spændet mellem kommunerne det samme i 2014 og 2018.

4 Enhedsudgifter – udgifter pr. bruger

4.1 Fremgangsmåde

Undersøgelsen opgør enhedsudgiften som prisen pr. produceret serviceenhed, fx pr. borger i botilbud, i de 17 kommuner i Region Sjælland. Følgende enhedsudgifter opgøres:

- Længerevarende botilbud efter servicelovens § 108
- Midlertidige botilbud efter servicelovens § 107
- Botilbudslignende tilbud efter almenboligloven med tilknyttet § 85-støtte
- Handicaphjælperordning (BPA) efter servicelovens § 96
- Socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 i eget (private) hjem
- Forsorgshjem og herberger efter servicelovens § 110.

Datakilder

I opgørelsen af enhedsudgifter anvendes udgiftstallene fra Danmarks Statistik, som beskrevet i kapitel 2⁸, og brugertallene fra RS17-kommunerne, som beskrevet i kapitel 3.

Undersøgelsen sammenligner RS17-kommunerne med hinanden og med regionsgennemsnittet. Da oplysningerne om brugertal kun er indsamlet for kommunerne i Region Sjælland, giver analysens datagrundlag ikke mulighed for at sammenligne Region Sjælland med de øvrige regioner eller landsgennemsnittet.

Datas validitet og sammenlignelighed

I forhold til datas validitet og sammenlignelighed gælder de samme forbehold og usikkerheder, som er beskrevet i kapitel 2 og 3. Der er især udfordringer i forhold til at lave en direkte kobling mellem udgifts- og brugertal på det specialiserede voksenområde.

Det væsentligste problem knytter sig til sammenblandingen af især udgifterne til § 85-støtte i eget (private) hjem og i botilbudslignende tilbud, når der ses på udviklingen fra 2014 til 2018. I perioden før 2018 har vi ingen fornuftig fordelingsnøgle til at opdele disse udgifter på de to brugergrupper. Derfor har vi opgjort to enhedsudgifter. For det første har vi delt de samlede udgifter med antallet af borgere i botilbudslignende tilbud med tilknyttet § 85-støtte. For det andet har vi delt de samlede udgifter med den samlede gruppe modtagere af § 85-støtte. De to tal giver et fingerpeg om enhedsudgifterne til støtte i botilbudslignende tilbud og eget hjem. Det skal understreges, at sammenligningen er meget følsom, både over for forskelle i fordelingen af brugere på eget hjem og botilbudslignende tilbud og over for forskelle mellem kommunerne i den gennemsnitlige tyngde af modtagerne i eget hjem. Der vil således være en tendens til at overvurdere enhedsudgiften pr. borger i botilbudslignende tilbud, både generelt og i særlig grad for de kommuner, der har mange modtagere af § 85-støtte i eget hjem.

Derudover har nogle kommuner, som nævnt, angivet, at de ikke har oplysninger om, hvorvidt eksternt købte botilbudspladser er opført efter almenboligloven eller efter serviceloven. Derfor har de fordelt de borgere, der køber botilbudspladser til eksternt, på midlertidige og længerevarende botilbud efter serviceloven. Det betyder formentlig en tendens til at undervurdere omfanget af borgere i botilbudslignende tilbud efter almenboligloven, både generelt og i særlig grad for de kommuner, der køber flest pladser eksternt. I forhold til opgørelsen af enhedsudgifter i

⁸ For BPA efter servicelovens § 96 benyttes udgifter konteret på funktion 5.32.32 gruppering 003.

midlertidige og længerevarende botilbud efter serviceloven har det formentlig mindre betydning, da udgifterne må forventes at være fordelt i henhold til de oplysninger, kommunen har om borgerne. Dog kan det påvirke enhedsudgiften for borgere i botilbudslignende tilbud i opadgående retning, jf. også diskussionen ovenfor.

I afsnit 4.2 sammenligner vi enhedsudgifterne i de 17 kommuner inden for Region Sjælland med hinanden og med det uvægtede regionsgennemsnit. Vi ser først på udgifterne pr. bruger i 2018 og dernæst på udviklingen i enhedsudgifterne i perioden 2014-2018.

4.2 Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland

4.2.1 Enhedsudgifter 2018

Tabel 4.1 viser RS17-kommunernes enhedsudgifter, dvs. udgifter pr. modtager på voksenområdet i 2018 fordelt på de seks delområder. Der gøres opmærksom på, at det som følge af kontoplansændringer, jf. afsnit 2.1, er muligt i denne benchmarkinganalyse at opgøre enhedsudgifter for henholdsvis botilbudslignende tilbud og § 85-støtte i borgerens eget (private) hjem ud fra regnskabsoplysninger, som kommunerne har indberettet til Danmarks Statistik. Disse enhedsudgifter er derfor ikke sammenlignelige med enhedsudgifter, beregnet i forbindelse med tidligere benchmarkinganalyser af RS17-kommunerne.

Tabel 4.1 Enhedsudgifter til botilbud og støtte, 2018 (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

Kommune	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længere- varende botilbud	Botil- budslig- nende til- bud	Botilbud i alt	§ 96 BPA	Botilbud og BPA i alt	§ 85- støtte i eget (pri- vat) hjem	§ 110 Forsorgs- hjem og herberger
Faxe	540.247	1.034.125	424.667	607.354	842.543	782.905	153.869	114.375
Greve	572.649	1.218.103	727.914	766.419	1.311.873	857.511	42.876	108.644
Guldborg- sund	562.213	913.339	626.809	667.674	790.815	903.365	81.688	122.175
Holbæk	595.522	771.519	692.163	650.436	1.481.889	923.835	83.777	178.138
Kalund- borg	610.923	675.729	564.434	610.669	2.047.985	862.977	95.641	420.583
Køge	528.982	938.120	561.864	680.053	1.060.686	794.846	65.373	160.353
Lejre	639.508	1.166.571	501.457	700.876	949.005	784.096	59.699	135.730
Lolland*	432.000	562.467	-	500.903	1.472.020	533.176	57.517	142.756
Næstved	518.268	635.637	536.716	550.352	1.597.587	693.038	70.939	150.448
Odsherred	629.980	1.017.316	545.435	686.573	771.765	818.555	76.953	108.768
Ringsted	603.722	1.084.500	588.564	642.940	1.155.704	741.753	69.976	151.221
Roskilde	588.046	841.614	618.832	670.086	1.384.450	814.399	58.447	44.022
Slagelse**	531.985	833.365	531.144	569.754	792.000	760.534	-	176.718
Solrød	602.683	755.969	426.900	599.107	284.392	654.314	70.430	150.478
Sorø**	742.917	720.828	614.577	665.635	940.542	775.859	-	218.043
Stevns	651.939	776.000	912.955	747.611	872.640	805.107	50.479	167.000
Vording- borg	742.447	1.216.600	680.246	768.458	1.105.700	1.167.961	94.395	374.600
Region Sjælland	593.767	871.575	591.629	652.053	1.109.506	804.367	75.471	172.003

Note: * Lolland Kommune har for 2018 ikke indberettet oplysninger om borgere i botilbudslignende tilbud med tilknyttet § 85-støtte. Det betyder, at der ikke kan beregnes en særskilt enhedsudgift for borgere i botilbudslignende tilbud i Lolland Kommune, ligesom kommunen ikke indgår i regionsgennemsnittet for denne tilbudstype.

** Sorø og Slagelse Kommuner har for 2018 ikke indberettet oplysninger om borgere, som modtager § 85-støtte i eget hjem, og indgår derfor ikke beregning af gennemsnit for § 85-støtte i eget hjem.

Tabel 4.1 viser overordnet set, at enhedsudgifterne for en borger, der bor i et botilbud eller botilbudslignende tilbud i en gennemsnitlig RS17-kommune i 2018, er ca. 650.000 kr. pr. modtager. Det dækker over en variation mellem kommunerne fra ca. 500.000 til knap 770.000 kr. pr. modtager. Derudover viser tabellen bl.a. følgende:

- I den gennemsnitlige RS17-kommune er enhedsudgifterne for borgere i § 107-botilbud ca. 590.000 kr. pr. modtager i 2018.⁹ Det dækker over en spredning i kommunernes enhedsudgifter fra ca. 430.000 til ca. 740.000 kr. pr. modtager.
- Gennemsnitligt koster RS17-borgere i § 108-botilbud lidt over 870.000 kr. i 2018. Variationen i enhedsudgifter for denne botilbudstype svinger fra ca. 560.000 til ca. 1,2 mio. kr. pr. modtager.
- Den gennemsnitlige enhedsudgift for borgere i Region Sjælland, der bor i botilbudslignende tilbud, er i 2018 ca. 590.000 kr. pr. modtager. Det dækker over en spredning i kommunernes enhedsudgifter fra ca. 420.000 til godt 910.000 kr. pr. modtager.

⁹ Såfremt brugertallet for midlertidige botilbud efter servicelovens § 107 opgøres som antal helårspersoner, stiger den gennemsnitlige enhedsudgift fra 590.000 til 750.000 kr. pr. modtager (16 kommuner har indberettet antal helårspersoner for 2018). For disse kommuner svinger enhedsudgiften fra 600.000 til godt 1 mio. kr. pr. modtager.

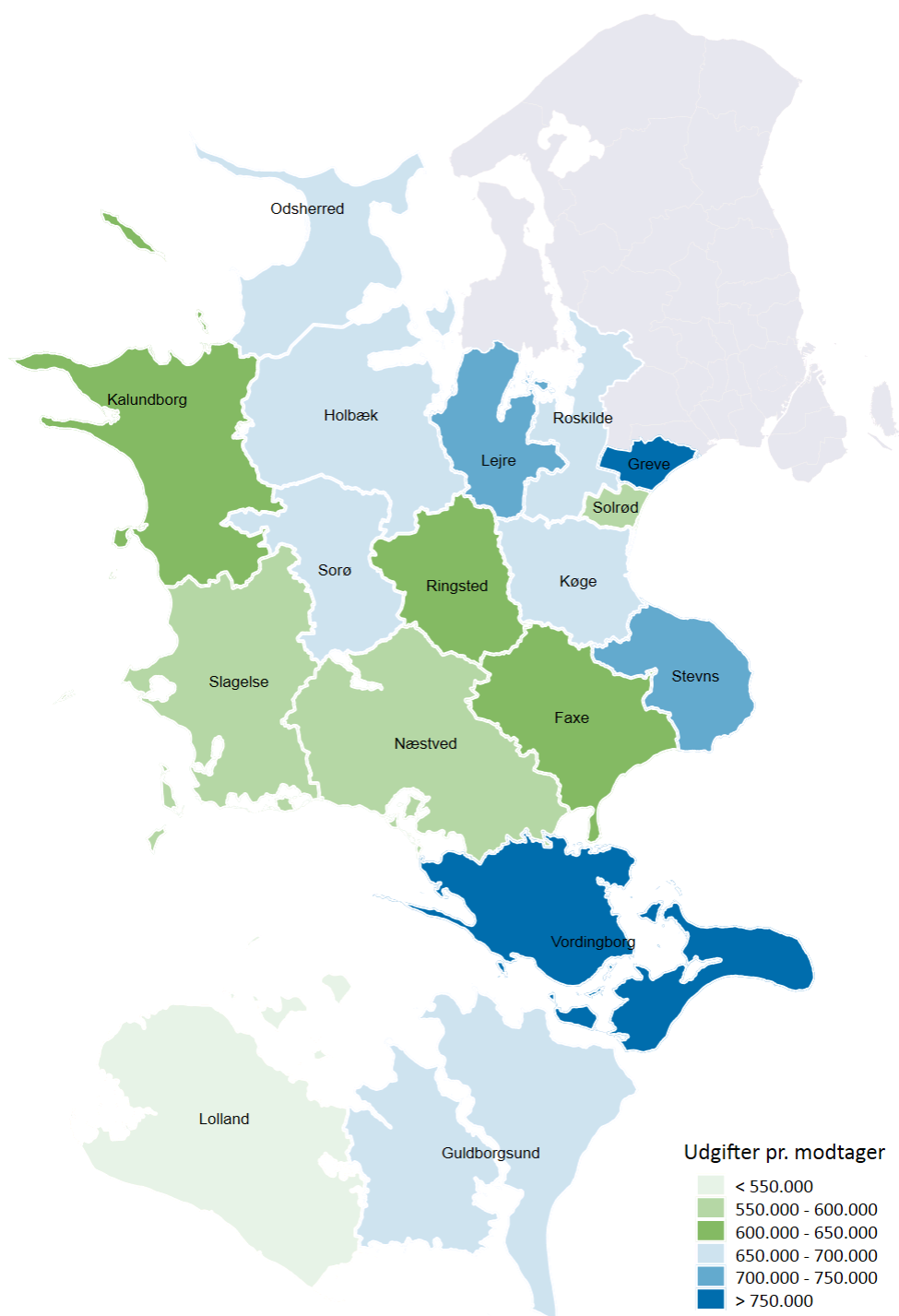
- I gennemsnit koster det ca. 1,1 mio. kr. pr. modtager med BPA-ordning i 2018 i RS17-kommunerne. Tallet svinger fra ca. 280.000 og op til ca. 2 mio. kr. pr. modtager.¹⁰
- Den gennemsnitlige enhedsudgift for modtagere af § 85-støtte i borgerens eget (private) hjem i 2018 er opgjort til ca. 75.000 kr. pr. modtager. Enhedsudgifterne for bostøtte varierer mellem ca. 40.000 og ca. 150.000 kr. pr. modtager.
- I den gennemsnitlige RS17-kommune i 2018 er enhedsudgifterne for forsorgshjem og herberger ca. 170.000 kr. pr. modtager. Blandt RS17-kommunerne svinger enhedsudgiften mellem ca. 40.000 og ca. 420.000 kr. pr. modtager.¹¹

Forskellene mellem de 17 kommuners samlede enhedsudgifter i botilbud og botilbudslignende tilbud i 2018 er illustreret på landkortet i figur 4.1.

¹⁰ Hvis enhedsudgiften for Solrød Kommune udelades af beregningen af enhedsudgiften for handicaphjælperordninger, ville enhedsudgiften stige til 1,2 mio. kr. pr. modtager.

¹¹ Hvis enhedsudgiften for Roskilde Kommune udelades af beregningen af enhedsudgiften for forsorgshjem og herberger, ville enhedsudgiften stige til 180.000 kr. pr. modtager.

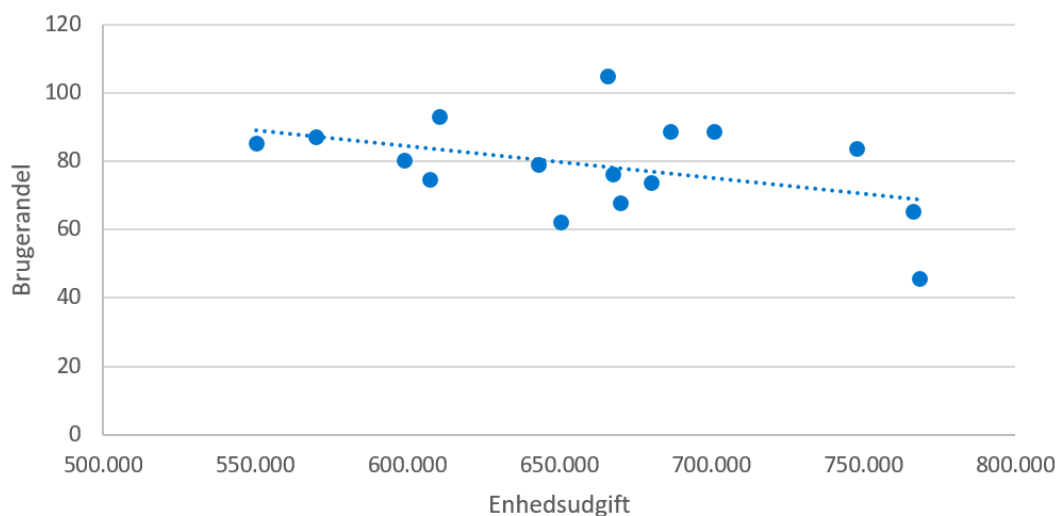
Figur 4.1 RS17-kommunernes enhedsudgifter i botilbud og botilbudslignende tilbud, 2018 (kr. pr. modtager)

Note: Lolland Kommune har for 2018 ikke indberettet oplysninger om modtagere af botilbudslignende tilbud med tilknyttet § 85-støtte. Denne tilbudstype indgår derfor ikke i enhedsudgiften for Lolland Kommune.

Som tilfældet var i de tidligere benchmarkinganalyser, som VIVE har lavet for RS17-kommunerne, er der en generel tendens til, at jo højere brugerandel en kommune har, des lavere er udgifterne til den enkelte modtager. Og omvendt gælder det, at jo lavere brugerandel der er i en kommune, desto dyrere er den enkelte modtager. Denne sammenhæng er illustreret i figur 4.2. En mulig forklaring på den fundne tendens kan være, at det gennemsnitlige behov blandt modtagerne – og dermed det gennemsnitlige støttebehov og den gennemsnitlige udgiftstyngde – er mindre, jo flere af en kommunes borgere der bor i botilbud. En anden forklaring kan være, at eventuelle stordriftsfordele alt andet lige vil være vanskeligere at realisere, jo lavere brugerandelen er.

Figur 4.2 Sammenhæng mellem RS17-kommunernes brugerandele og enhedsudgifter i 2018, botilbud og botilbudslignende tilbud i alt

Note: Pearsons korrelationskoefficient er -0,432 mellem de to variable.
Lolland Kommune indgår ikke i regressionen, da det for denne kommune ikke har været muligt at opgøre en brugerandel for botilbud og botilbudslignende tilbud i alt.

4.2.2 Udvikling i enhedsudgifter 2014-2018

Tabel 4.2 viser den procentvise udvikling i RS17-kommunernes enhedsudgifter i perioden fra 2014 til 2018 for de seks delområder.

Tabel 4.2 Procentvis udvikling i enhedsudgifter, 2014-2018 (udvikling i faste priser, uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

Kommune	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længerevarende botilbud	Botilbudslignende tilbud*	Botilbud i alt	§ 96 BPA	Botilbud og BPA i alt	§ 85- støtte i alt	§ 110 Forsorgshjem og herberger
Faxe*****	3	35	105	29	-27	26	39	-
Greve	-4	63	11	17	69	20	20	-4
Guldborgsund	-14	25	-41	2	13	3	26	29
Holbæk*****	30	-4	112	49	18	47	16	-
Kalundborg*****	-32	-21	-6	-14	131	-9	25	-
Køge	13	25	77	27	4	25	31	-15
Lejre	7	58	-42	8	-39	4	93	-38
Lolland**	64	-32	-	-17	37	-14	-	8
Næstved	52	1	-9	6	2	4	-3	11
Odsherred****	6	36	-30	17	17	17	-	-
Ringsted	-5	87	-56	2	31	4	99	-27
Roskilde	32	3	-12	5	22	8	-21	-74
Slagelse****	-9	57	-	13	-21	13	-	4
Solrød	4	-11	95	17	-24	15	32	44
Sorø****	56	3	68	47	22	46	-	76
Stevns****	-10	5	60	9	-5	9	-	2
Vordingborg***	10	41	-	12	-18	10	-	-1
Region Sjælland	6	21	-2	12	11	12	27	-4

Note: * Som beskrevet i afsnit 4.1 er der af flere årsager usikkerhed forbundet med enhedsudgifterne for borgere i botilbudslignende tilbud.

** Lolland Kommune har for 2014 og 2018 ikke indberettet oplysninger om modtagere af botilbudslignende tilbud med tilknyttet § 85-støtte og indgår derfor ikke i beregning af gennemsnit for botilbudslignende tilbud for Region Sjælland. Lolland Kommune indgår desuden ikke i beregning af gennemsnit for § 85-støtte i alt.

*** Udviklingen i enhedsudgiften for henholdsvis botilbudslignende tilbud og § 85-støtte i alt for Vordingborg Kommune er ikke beregnet, da udgiftstal for 2014 og 2018 er usammenlignelige. Derfor indgår Vordingborg Kommunes tal heller ikke i regionsgennemsnittet.

**** Odsherred, Slagelse, Sorø og Stevns Kommuner indgår ikke i gennemsnit for § 85-støtte i alt. Odsherred Kommune har for 2014 og 2018 ikke indberettet brugertal for forsorgshjem og herberger efter servicelovens § 110 og indgår derfor ikke i regionsgennemsnittet. Slagelse Kommune har for 2014 ikke indberettet modtagere af botilbudslignende tilbud og indgår derfor ikke i gennemsnittet for Region Sjælland.

***** Faxe, Holbæk og Kalundborg Kommuner har for 2014 ikke indberettet brugertal for forsorgshjem og herberger og indgår derfor ikke i gennemsnittet for Region Sjælland.

Generelt skal det bemærkes, at de i tabellen angivne gennemsnitlige udviklinger i Region Sjælland er beregnet på baggrund af de kommuner, der på de pågældende delområder har sammenlignelige tal for både 2014 og 2018.

Tabellen viser overordnet, at der i RS17-kommunerne samlet set har været en stigning på 12 % i udgiften pr. modtager af botilbud og botilbudslignende tilbud i perioden 2014-2018. Det dækker over en variation mellem kommunerne fra fald i enhedsudgifterne på op til 17 % til stigninger op til 49 %.

Derudover viser tabellen følgende:

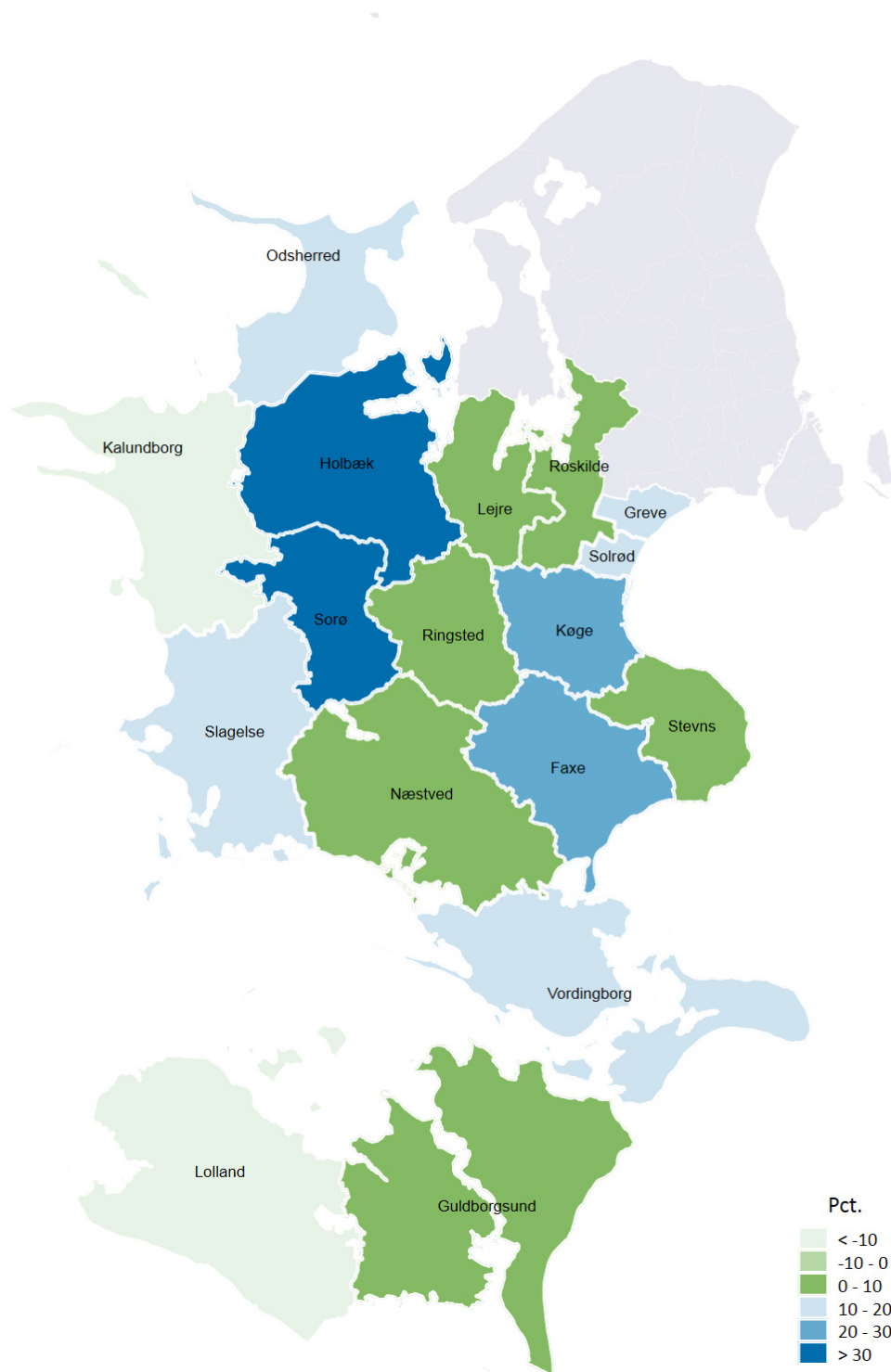
- Gennemsnitligt set er enhedsudgiften for § 107-botilbud steget med 6 % fra 2014 til 2018. Det dækker over en spredning mellem kommunerne fra fald på op til 32 % til stigninger på op til 64 %.
- Den gennemsnitlige enhedsudgift for § 108-botilbud er ligeledes stedet i perioden (21 %), svingende mellem -32 % og 87 % blandt kommunerne i Region Sjælland.

- I den gennemsnitlige RS17-kommune er enhedsudgiften for botilbudslignende tilbud faldet med 2 % fra 2014 til 2018. Det dækker over en spredning mellem kommunerne fra fald på op til 56 % til stigninger på op til 112 %.
- I den gennemsnitlige RS17-kommune er enhedsudgiften for handicaphjælperordninger efter servicelovens § 96 steget med 11 % fra 2014 til 2018.¹² Det dækker over en spredning mellem kommunerne fra fald på op til 39 % til stigninger på op til 131 %.
- I den gennemsnitlige RS17-kommune er enhedsudgiften for § 85-støtte i alt steget med 27 % i perioden 2014-2018. Udviklingen i § 85-støtte i alt har dog været forskellig fra kommune til kommune. De største fald har været på 21 %, og de største stigninger har været på 99 %.
- Gennemsnitligt set er enhedsudgiften for forsorgshjem og herberger efter servicelovens § 110 faldet fra 2014 til 2018 (-4 %). Det dækker over en spredning mellem kommunerne fra fald på op til 74 % til stigninger på op til 76 %.

Forskellene i udviklingen i de 17 kommuners samlede enhedsudgifter til botilbud fra 2014 til 2018 er illustreret på landkortet i figur 4.3.

¹² Hvis tallene for Kalundborg Kommune udelades af beregningen af den gennemsnitlige udvikling i enhedsudgiften for handicaphjælperordninger, ville udviklingen i enhedsudgiften være 4 %.

Figur 4.3 Procentvis udvikling i RS17-kommunernes enhedsudgifter i botilbud og botilbudslignende tilbud, 2014-2018 (udvikling i faste priser)

Note: Lolland Kommune har for 2014 og 2018 ikke indberettet oplysninger om modtagere af botilbudslignende tilbud med tilknyttet § 85-støtte. Denne tilbudstype indgår derfor ikke i beregningen af udviklingen i enhedsudgiften for Lolland Kommune. Slagelse Kommune har for 2014 ikke indberettet oplysninger om modtagere af botilbudslignende tilbud, hvorfor denne tilbudstype heller ikke indgår i beregningen af udviklingen i enhedsudgiften for Slagelse Kommune.

Tabel 4.3 viser enhedsudgiften i de tre typer af botilbud samlet set i 2014 og 2018, indekseret i forhold til gennemsnittet for kommunerne i Region Sjælland i det pågældende år.

Tabel 4.3 Enhedsudgifter til botilbud og botilbudslignende tilbud til voksne med handicap og voksne sindslidende, 2014 og 2018 (2018-priser, uvægtede gennemsnit for RS17-kommunerne) samt indekseret i forhold til regionsgennemsnittet (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

Kommune		2014	2018
Region Sjælland	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	684.071	765.080
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	100	100
Faxe	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	602.302	778.753
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	88	102
Greve	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	709.263	828.198
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	104	108
Guldborgsund	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	889.677	909.334
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	130	119
Holbæk	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	591.744	880.742
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	87	115
Kalundborg	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	951.418	817.400
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	139	107
Køge	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	613.687	778.611
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	90	102
Lejre	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	714.144	772.058
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	104	101
Lolland	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	601.251	500.903
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	88	65
Næstved	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	637.521	673.562
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	93	88
Odsherred	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	704.004	823.324
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	103	108
Ringsted	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	708.374	724.298
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	104	95
Roskilde	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	745.111	782.192
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	109	102
Slagelse	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	546.639	615.346
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	80	80
Solrød	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	574.541	672.272
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	84	88
Sorø	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	524.692	769.490
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	77	101
Stevns	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	733.986	803.231
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	107	105
Vordingborg	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	780.854	876.642
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	114	115

Tabel 4.4 viser spændvidden i enhedsudgiften inden for RS17-kommunerne i henholdsvis 2014 og 2018. Der er en tendens til, at forskellene mellem kommunerne er blevet mindre i perioden.

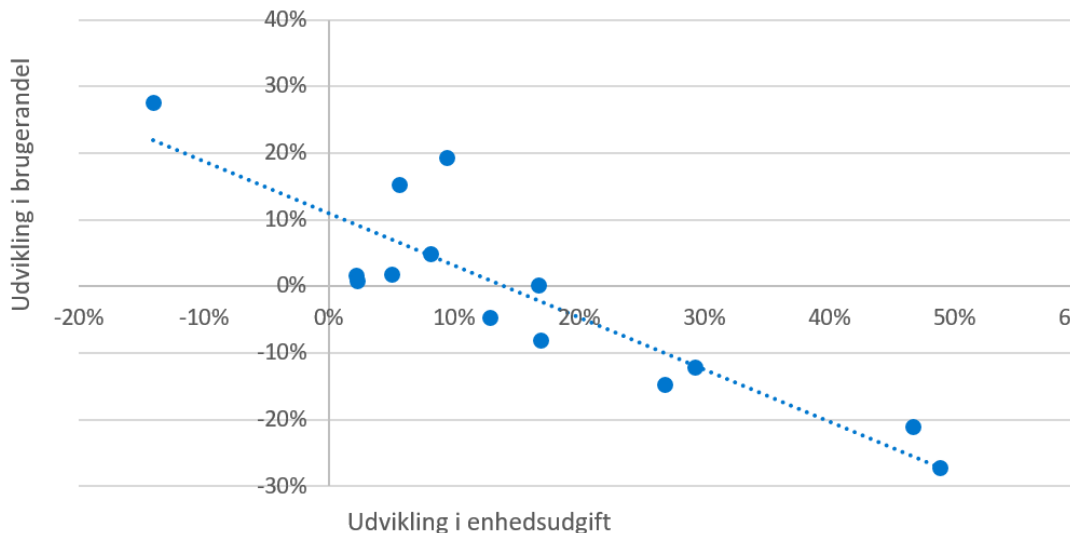
Tabel 4.4 Spændvidde inden for RS17-kommunerne i indekseret enhedsudgift til botilbud og botilbudslignende tilbud, 2014 og 2018

	2014	2018
Alle kommuner		
Største enhedsudgift (indeks)	139	119
Mindste enhedsudgift (indeks)	77	65
Spændvidde (indekspoint)	62	53
Ekskl. yderpunkter (maksimum og minimum)		
Største enhedsudgift (indeks)	130	115
Mindste enhedsudgift (indeks)	80	80
Spændvidde (indekspoint)	50	35
Gennemsnit		
Regionsgennemsnit (uvægtet gennemsnit, kr. pr. modtager, 2018-priser)	684.071	765.080
Antal kommuner	17	17

Note: Enhedsudgiften er opgjort som udgiften pr. botilbudsmodtager og indekseret i forhold til regionsgennemsnittet i det enkelte år.

Vi har undersøgt, om der er en sammenhæng mellem kommunernes udvikling i brugerandele og enhedsudgifter i perioden 2014-2018. Generelt er der en tendens til, at kommuner, hvor den samlede brugerandel er steget fra 2014 til 2018, også har haft faldende enhedsudgifter gennem perioden. Tilsvarende har kommuner, hvis samlede brugerandel er faldet fra 2014 til 2018, haft stigende enhedsudgifter. Sammenhængen er illustreret i figur 4.4. Den fundne tendens svarer til tendenserne i VIVEs seneste benchmarkinganalyse af det specialiserede voksenområde i RS17-kommunerne.¹³

Figur 4.4 Sammenhæng mellem den procentvise udvikling i RS17-kommunernes brugerandele og enhedsudgifter 2014-2018, botilbud og botilbudslignende tilbud

Note: Pearsons korrelationskoefficient er -0,897 mellem de to variable.

¹³ Pearsons korrelationskoefficient var -0,866 i forrige benchmarkinganalyse (VIVE, 2018).

Bilag 1 Tabelbilag

Bilagstabel 1.1 Procentvis fordeling på ydelser af RS17-kommunernes samlede udgifter til voksne med handicap og voksne sindslidende fordelt på region, 2018 (vægtede gennemsnit)

Region	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længerevarende botilbud	Botilbudsliggende tilbud	§ 85- støtte i eget hjem	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 103- 104 Dagtilbud	§ 110 Forsorgshjem og herberger	§§ 82 a-c Tidlig forebyggende indsats
Region Sjælland	22	19	21	14	7	13	3	0
Region Hovedstaden	18	34	15	7	8	15	3	0
Region Syddanmark	16	18	31	9	8	14	3	1
Region Midtjylland	14	15	34	11	9	12	4	0
Region Nordjylland	17	10	38	12	8	12	3	0
Hele landet	17	21	26	10	8	14	3	0

Bilagstabel 1.2 Udvikling i fordelingen af RS17-kommunernes udgifter på ydelser til voksne med handicap og voksne sindslidende fordelt på region, 2014-2018 (procentpoint, vægtede gennemsnit)

Region	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længerevarende botilbud	§ 85 Socialpædagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 103-104 Dagtilbud	§ 110 Forsorgshjem og herberger
Region Sjælland	1	-12	11	1	-2	0
Region Hovedstaden	-1	-9	11	0	0	-1
Region Syddanmark	-1	-19	20	0	-1	0
Region Midtjylland	-1	-5	7	0	-1	0
Region Nordjylland	-2	-4	7	0	-1	0
Hele landet	-1	-10	12	0	-1	0

Bilagstabel 1.3 Udvikling i fordelingen af RS17-kommunernes udgifter på ydelser til voksne med handicap og voksne sindslidende, 2014-2018 (procentpoint, uvægtede gennemsnit)

Region	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længereva- rende botilbud	§ 85 Socialpæda- gogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 103-104 Dagtilbud	§ 110 Forsorgs- hjem og her- berger
Faxe	4	-15	9	1	0	1
Greve	-3	-3	3	3	-2	2
Guldborgsund	2	-18	15	1	-1	2
Holbæk	5	-12	8	0	-1	-1
Kalundborg	-7	-10	16	1	-1	0
Køge	3	-9	8	-1	-1	0
Lejre	-3	-8	11	-1	2	-1
Lolland	9	-20	14	1	-5	1
Næstved	10	-2	-5	-2	-1	1
Odsherred	-15	-6	24	-4	0	1
Ringsted	-8	-14	21	1	0	-1
Roskilde	4	-1	-5	5	-1	-1
Slagelse	-3	-32	35	0	-2	1
Solrød	6	-10	4	-2	2	0
Sorø	-6	-11	20	-1	-3	1
Stevns	6	-10	8	-1	-4	1
Vordingborg*	12	-7	-	6	-9	-1

Note: * Udviklingen i fordelingen af udgifter i Vordingborg Kommune er ikke beregnet for socialpædagogisk støtte, da udgiftstal for 2014 og 2018 er usammenlignelige.

VIDEN
VELFÆRD

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD